Tednik

Glasilo Socialistične zveze delovnega ljudstva za Podravje

»Tednik« izhaja pod tem imenom od 24. novembra 1961 dalje po sklepu občinskih odborov SZDL Ptuj in Ormož — izdaja zavod »Ptujski tednik« Ptuj. Odgovorni urednik: Anton Bauman. — Uredništvo in uprava: Ptuj, Heroje Lacka 2. — Tel. 156. Številka tekočega računa: NB 524-3-72. — Tiska Časopisno podjetje Mariborski tisk Maribor. — Rokopisov ne vračamo. — Celoletna naročnina 20 ND, za inozemstvo 40 ND, v prodaji izvod 0,50 ND (50 SD)

Št. 29 | Ptuj, dne 21. julija 1967 | Cena 0.50 ND (50 SD) | Letnik XX

S seje skupščine občine Ormož

Bo zdravstveno varstvo po integraciji cenejše?

Obravnava stanja zdravstvene službe. Skupščina zahteva, da se zdravstveni dom v Ormožu in zdravstveni dom v Ptuju spojita kot enakopravna partnerja. Priznavalnine bodo prejemali tudi borci za severno mejo 1918.—1919. leta. V skupščini so pohvalili delo milice. Redna likvidacija Krojaškega podjetja v Ormožu.

V torek, 18. julija, so obravnavali odborniki skupščine občine Ormož poročilo o stanju zdravstvene službe v občini. Glede na republiški zakon o integraciji zdravstvenih domov občin Ptuj in Ormož je skupščina sprejela sklep na predlog sveta za zdravstvo in socialno varstvo, da mora priti do integracije med zdravstvenim domom v Ptuju in v Ormožu edino po spojitvi, da se sedanja zavoda združita kot enakopravna partnerja.

Dr. Antolič, direktor zdravstvenega doma v Ormožu, je pripomnil, da se morajo združiti zaradi zakona, boji se pa, da z združitvijo ne bodo na boljšem. Še naprej bo ostalo pomanjkanje sredstev. Z združitvijo se bo zmanjšalo le število uprav in ne bo razdrobljenosti zdravstvenih domov. Danes, ko je zakon sprejet, ko je nujnost integracije v tem smislu uzakonjena, pa še ne vemo, ali bo dejansko zdravstveno varstvo v novi obliki cenejše. Analiz v tem smislu ni, tudi ni garancij za to, integracija pa je obvezna. Ker je zdravstveni dom v Ormožu že bil pod ptujskim in se je ločil, ne vidi možnosti za izboljšanje.

Za primerjavo je navedel nedavni posvet med ZD Ljutomer, ZD Radgona in ZD Ormož, v katerem naj bi našli možnost, da se ti trije združijo, ker Ljutomer in Radgona nočeta niti slišati o združitvi z Mursko Soboto. Smatrata, da bi se v tej organizaciji gledalo nanje kot na peto kolo glede sredstev in v ostalih pogledih. Ta dva sta se čutila ogrožena, zato sta iskala druge možnosti rešitve.

Na koncu je poudaril, da novi zakon verjetno ne bo zaman. Opozoril je, da se sredstva za zdravstveno varstvo manjšajo napram lanskemu letu. Vprašal je, ali je bolj važno zdravje ali štednja.

V skupščini so sklenili, da bodo poskusili ekonomsko analizirati delo zdravstvenega doma na eni izmed naslednjih sej.

Komandir milice v Ormožu, Vinko Topolovec je poročal o delu milice Ormož in Tomaž v lanskem letu.

Po poročilu so odborniki obravnavali nekatere hujše kriminalne primere v Ormožu, in sicer tatvine in umore. Skupščina je pohvalila delo milice in dala posebno priznanje, ko je pred kratkim v dveh dneh odkrila storilca umora stare ženice zaradi koristoljubja.

V skupščini so sprejeli odlok o priznavalninah v občini Ormož, s katerim se razširja krog upravičencev s tem, da se uvaja možnost dodeljevanja priznavalnin tudi borcem za severno mejo v letih 1918—1919.

Skupščina je zavrnila v nadaljnjo preučitev do naslednje seje odlok o spremembi odloka o minimalnih tehničnih normativih za vzdrževanje stanovanjskih hiš in stanovanj v družbeni lastnini, o načinu delitve sredstev za investicijsko in tekoče vzdrževanje in za upravljanje v občini Ormož. Predlog odloka prepušča odločanje samoupravnim organom organizacije za gospodarjenje s stanovanjskimi hišami. Do sedaj je o tem odločal svet za splošne gospodarske zadeve, na predlog te organizacije.

V skupščini so sprejeli redno likvidacijo krojaškega podjetja, ki bo verjetno delalo naprej kot zasebna obrt. ZR

Skozi Slovensko Bistrico je v poletni sezoni velik promet motoriziranih turistov

So se osebni dohodki povečali na ljutomerskem območju v skladu s produktivnostjo in gospodarsko močjo občine?

IZVLEČEK IZ ANALIZE O GIBANJU OSEBNIH DOHODKOV ZAPOSLENIH V LJUTOMERSKI OBČINI V PRVIH ŠTIRIH MESECIH TEGA LETA IN GIBANJE ZAPOSLENIH PO POSAMEZNIH PANOGAH DEJAVNOSTI V TEM OBDOBJU

Občinski sindikalni svet Ljutomer je pripravil obširno analizo o gibanju osebnih dohodkov zaposlenih v prvih štirih mesecih letošnjega leta po posameznih panogah dejavnosti s področja občine.

Iz statističnih rezultatov lahko ugotovimo, da so se osebni dohodki v povprečju na zaposlenega v industriji od januarja do aprila tega leta povečali za 10 %. V kmetijstvu in gostinstvu so se povečali za 27,9 %, pri tem povečanju osebnih dohodkov je bila vračunana veterinarska postaja Ljutomer, v kateri pa so povprečni osebni dohodki mnogo višji kot pri ostalih dejavnostih, ker je tudi kadrovska struktura zaposlenih ugodnejša.

OBRT IN TRGOVINA

V tej panogi dejavnosti je čutiti rahel padec osebnih dohodkov. Do izpada v osebnih dohodkih je prišlo predvsem februarja in marca. Osebni dohodki so se znižali v teh mesecih predvsem pri trgovskem podjetju Vesna in pri obrtnem podjetju Tapetništvo. Kljub temu da so se osebni dohodki v omenjenih delovnih organizacijah v mesecu aprilu rahlo povečali, pa so v tej panogi dejavnosti v februarju, marcu in aprilu izplačali le 95,5 % osebnih dohodkov od realiziranih v mesecu januarju.

NEGOSPODARSKA DEJAVNOST

V delovnih organizacijah s področja negospodarske dejavnosti so se osebni dohodki v tem obdobju rahlo povečali. V tej dejavnosti so se povečali osebni dohodki v odnosu na januar za 22,3 %. Med temi delovnimi organizacijami imajo sedaj višje povprečne osebne dohodke zaposleni v izpostavi zavoda za zaposlovanje Maribor v Ljutomeru in komunalna banka v Ljutomeru, medtem ko so se pri ostalih delovnih organizacijah gibali osebni dohodki dokaj nižje.

ŠOLSTVO

Zaradi sistematičnega pregleda gibanja osebnih dohodkov v občini je v analizi šolstvo obravnavano ločeno od ostalih negospodarskih dejavnosti. Tudi v teh delovnih organizacijah je opaziti rahel porast osebnih dohodkov. Povprečni dohodki zaposlenih v šolstvu v tem obdobju so se povečali za 20,8 %. Večjih razlik med izplačanim povprečjem osebnih dohodkov na posameznih osemletnih šolah ni. Nekoliko višje povprečje osebnih dohodkov dosegajo le zaposleni na posebni šoli v Ljutomeru in v vzgajališču Veržej.

GIBANJE DELOVNE SILE V PRVIH ŠTIRIH MESECIH

Hkrati z analizo o gibanju dohodkov delavcev je ObSS Ljutomer izdelal analizo o gibanju delovne sile.

Povečanje števila delovne sile na vseh področjih gospodarstva v občini znaša le 2,4 %. Razmerja povišanja zaposlenih po panogah so naslednja:

— **industrija:** v tej panogi je bilo v tem obdobju povečanje

(Nadaljevanje na 2. strani)

Nova umetna sušilnica opekarne Žabjak pri Ptuju

Izboljšanje kakovosti izdelkov. Sušilnica izrabi odvečno temperaturo, ki je šla prej skozi dimnik. Prvi rezultati sušenja so boljši od pričakovanja. Naravne sušilnice bodo opustili. Tečaj za delavce. Surovinske baze še za 100 let. Obrat v Janežovcih bodo opustili. Prodajajo doma in na Madžarsko.

Na Tednikova vprašanja odgovarja ANTON HLUPIČ, direktor opekarne v Žabjeku.

— Kaj si obetate od nove umetne sušilnice?

Z novo sušilnico bomo izboljšali kvaliteto izdelkov, povečali proizvodnjo in izboljšali pogoje dela. Z novo sušilnico ne bomo več odvisni od vremenskih prilik. Z njo bomo prešli od sezonske na tekočo proizvodnjo.

Vso opeko smo prej sušili v naravnih sušilnicah. Čas sušenja je bil odvisen od vremena. V naravni sušilnici smo proizvode obračali dva- do trikrat. Surova proizvodnja, polizdelava, je bila vezana na veliko število delavcev, ki je presegalo slovensko in evropsko povprečje glede števila zaposlenih po opeki. Z novo sušilnico in temu primernim transportom, ki je obnovljen in polavtomatiziran, bomo dosegli slovensko povprečje glede števila zaposlenih na enoto proizvoda. V sedanjem tehnološkem postopku imajo izdelek v rokah samo trije, prej pa šest delavcev.

— Kako dela nova sušilnica?

Novo sušilnico smo sezidali v posebnem obratu. Sestavlja jo več prostorov, v katere vlagamo opeko v surovem stanju. Tja dovajamo in odvajamo topel in vlažen zrak. Delo in kontrola sušenja sta avtomatizirana. Vlažnost in temperaturo avtomatično merijo merilne naprave. Najbolj ekonomično pri sušenju je to, da izrabimo odvečno temperaturo iz peči, ki je doslej šla neizkoriščena skozi dimnik. Obremenjuje nas draga električna energija.

— Prvi rezultati poskusnega sušenja?

Prvi rezultati sušenja so dobri. So celo boljši, kot smo pričakovali. Kolikor sušilnica ne bo zadostovala, bomo prisiljeni nabaviti generator, ki bo proizvajal topel zrak za dodatno ogrevanje. Je precej drag. Cena je 30 milijonov starih dinarjev.

— Ali boste še sušili v naravnih sušilnicah?

Trenutno še sušimo v naravnih sušilnicah. V prihodnji sezoni bomo opustili ta način. Vse investicije bomo vložili v umetno sušenje, da bo čimprej sušila s polno zmogljivostjo. Sušenje bomo morali usklajevati z zmogljivostjo peči. Če bo peč zmogla, kar bo sušilnica posušila, se bo proizvodnja lahko precej povečala.

— Bo nova sušilnica zahtevala kadrovske spremembe?

Zaradi avtomatizacije se bo proizvodnja povečala. Prešli bomo na dve izmeni, zato se ni bati, da bi delovno silo odpuščali. Zahtevnejši tehnološki postopek bo zahteval izboljšanje kadra. V ta namen bomo organizirali tečaj za polkvalificirane in kvalificirane delavce. V tečaju si bodo pridobili potrebno znanje za uspešno delo v novem procesu proizvodnje.

Ker je proizvodnja sezonskega značaja, v sezoni zaposlimo več sezonskih delavcev. Povprečno nas je zaposlenih 105 delavcev, v sezoni pa 140. Sezonci so skoraj vedno isti delavci, ki se vračajo vsako leto.

— V kaj boste še investirali sredstva?

Ustvarjena sredstva bomo hranili predvsem za lastna

(Nadaljevanje na 2. strani)

Ljutomerčani ob lepem vremenu pohitijo na kopanje v svoje jezerce, v katerem je prijetno topla voda. Ob njem je lepo urejeno kopališče z manjšo restavracijo. Ob lepih nedeljah se tod koplje do 450 kopalcev. K jezeru se radi vozijo na kopanje tudi mnogi Ormožani in Ptujčani ter tuji turisti, največ iz Avstrije.

TE DNI PO SVETU

Agresija v Kongu

Tudi v Kongu so se te dni manifestirali zakulisni boji zahodnih sil, da bi omajale in strmoglavile režim predsednika Mobutuja. V mestih Kisanganiju in Bukavuju je s tremi transportnimi letali pristalo kakih 200 belih plačancev, ki so zasedli pomembnejše objekte in nekaj dni divjali med tamkajšnjim civilnim prebivalstvom.

Ta desant belih plačancev se ujema s podrobnostmi tujega »načrta Kerilis« o odstranitvi generala Mobutuja in s tem, da bi na čelo države ponovno privedli Čombeja, ki je predtem padel v roke alžirskim oblastem. Alžirsko vrhovno sodišče bo danes dokončno odločilo, ali ga bodo izročili Kongu, kjer je v odsotnosti obsojen na smrt, ali ne. Morda pa so ta napad plačancev na Kongo-kinšaso organizirali tudi zaradi tega, da bi preprečili Čombejevo izročitev, ki je v očeh mnogih zahodnih finančnih in političnih krogov še vedno »edini človek«, sposoben v bogati afriški državi zaščititi zahodne finančne, strateške in politične interese.

Toda beli plačanci in njihovi zaščitniki so tokrat očitno podcenili moč kongovske nacionalne armade, ki je napad pričakala veliko bolj pripravljena kot pred leti. Napak so ocenili tudi Mobutujev položaj in sedanje politično razpoloženje v Kongu, v tej bogati deželi, ki bi utegnila sčasoma postati ekvatorialni ekvivalent močne bele Južnoafriške republike.

Beli plačanci so pod pritiskom enot kongovske nacionalne armade zapustili svoje položaje v Kisanganiju in Bukavuju in pobegnili, general Mobutu pa je dobil še eno pomembno bitko v ofenzivi proti belgijskemu kapitalu in vsemogočni družbi Union Miniere, ki je tesno povezana z rudnim in mineralnim bogastvom Konga.

Sedanji kongovski predsednik general Mobutu se v svoji politiki zavzema predvsem za odstranitev ostankov kolonializma, z vsemi narodi črne Afrike hoče navezati prisrčne stike in deželo po sedemletnem prelivanju krvi vrniti k ustvarjalnemu delu. Res je, da je to v sedanjih kongovskih razmerah kaj težka naloga, toda prve uspehe na tej poti je že dosegel. Sedem let krvavitve je iztreznilo mnoge duhove v Kongu. Tudi vizije »nove Afrike« so postale jasnejše, kot so bile pred leti, in tudi stare zablode so postale očitnejše. Mobutu je s pomočjo belih plačancev komaj zatrl upor levih upornikov in zdaj se mora že zopet postaviti po robu desnici, ki se poslužuje istih plačancev. Ta igra je dokaj nevarna in nihče še ne more predvideti njenega izida. Toda prepričani smo, da bodo kljub vsem preizkušnjam in težavam prej ali pozneje vendarle zmagali pravična stvar in življenjski interesi težko preizkušanega kongovskega naroda.

22. julij — dan vstaje — nas naj ne samo spominja, temveč tudi spodbuja k budnosti v čuvanju svobode

Drugi dogodki

OPAZOVALCI OZN OB SUEŠKEM PREKOPU

Po ostrih spopadih ob Sueškem prekopu, s katerimi je Izrael skušal še pred prihodom opazovalcev OZN premakniti črto premirja v sredino Sueškega prekopa in tako zagotoviti navzočnost svojih ladij na tej vodni poti in pri tem utrpel pomembne izgube, so prispele na črto premirja prve skupine opazovalcev OZN. Po daljšem oklevanju je tudi Izrael pristal, da jih sprejme na vzhodno obalo prekopa.

Šef skupine opazovalcev general Odd Bull je takoj po prihodu pozval predsednika Naserja in izraelskega premiera Eškola, naj si prizadevata in ne storita ničesar, kar bi utegnilo povzročiti nove spopade na črti premirja.

BUMEDIEN IN AREF V MOSKVI

Po kairskih razgovorih med predsedniki Naserjem, Bumedienom, iraškim predsednikom Arefom, sirskim predsednikom Atasijem in sudanskim predsednikom Mahgubom sta Bumedien in Aref odpotovala na obisk v Moskvo. S sovjetskimi voditelji sta se pogovarjala o sedanjem položaju na Bližnjem vzhodu in o ukrepih, ki bi jih veljalo storiti za umik izraelskih čet z zasedenih arabskih ozemelj in za odpravo posledic izraelske agresije. Sovjetski voditelji so oba arabska državnika seznanili tudi s sklepi budimpeštanskega posvetovanja predstavnikov socialističnih držav.

ZAROTA V INDONEZIJI

Iz Indonezije poročajo, da je vlada generala Suharta zatrla

(Konec na 3. strani)

Leto akcij krajevnih skupnosti

MARKOVCI

Z novim brodom so zadovoljni. Morali bi asfaltirati odsek ceste skozi Markovce. Urediti bi morali tudi avtobusno postajo in med drugim lastništvo zadružnega doma. Neizkoriščene so možnosti za razvoj turizma. Potrebna je prehodna ambulanta. TVD Partizan je najboljše vaško društvo v občini.

V RAZGOVORU SO SODELOVALI: Konrad Bezjak, predsednik krajevne skupnosti, Franc Kolarič, predsednik SZDL Markovci, Gvido Čepin, upravitelj šole, Vlado Knuplež, sekretar osnovne organizacije ZKS, in Alojz Simonič, presednik TVD Partizan.

● **Komunalne potrebe:**

V Markovcih so pred kratkim rešili vprašanje prehoda čez Dravo. S prispevki prebivalcev in občine so nabavili nov brod. Uporabljajo ga predvsem kmetje, ki imajo zemljo na drugi strani Drave. S prostovoljnim delom in prispevki so že marsikaj uredili. Ostalo je še mnogo želja in potreb.

Želijo si, da bi asfaltirali vsaj odcep od glavne ceste skozi Markovce. Sedaj pelje tu makadamska cesta, ob kateri so med drugimi poslopji gostilne, trgovine in šole. Pritožujejo se, da jim vsako nekoliko hitrejše vozilo po tej cesti dvigne oblak prahu, ki zagrne lokale in druge prostore. Promet na tem odseku pa je zelo velik.

Zadovoljni so z uvedbo lokalnih avtobusov. Imajo le pripombo k voznemu redu. Skušali ga bodo prilagoditi potrebam, predvsem v zimskem času. Na avtobusni postaji bi potrebovali vsaj skromno lopo. Predvsem v hladnem in deževnem vremenu je zelo neprijetno čakati na avtobus na ravnici, po kateri pozimi neusmiljeno piha. Pripominjajo, da je na cesti proti Celju več preprosto zgrajenih čakališč.

Vprašujejo tudi, zakaj se avtobusi varaždinskih in zagrebških podjetij ne ustavljajo pri Markovcih. Tod naj bi uredili redno avtobusno postajo in uredili s hrvatskimi podjetji, da bodo vsaj nekateri njihovi avtobusi ustavljali tudi v Markovcih.

Krajevne ceste so potrebne popravil.

Razsvetljava je urejena le v Markovcih, v ostalih vaseh pa ne. Ker so naselja strnjena, bi bila ureditev nekoliko cenejša.

Krajevna skupnost ima premalo sredstev, zato je še veliko stvari, ki bi jih morali urediti.

● **Lastništvo zadružnega doma:**

V Markovcih menijo, da bi morala prevzeti lastništvo zadružnega doma krajevna skupnost. To bo treba urediti, ker ni pravega reda. Sedanji lastnik je postal po združevanjih in priključevanjih zadrug KK Ptuj. Krajevna skupnost ima v zadružnem domu v najemu kino dvorano. Markovčani zahtevajo zadružni dom zase, ker so ga sami zgradili.

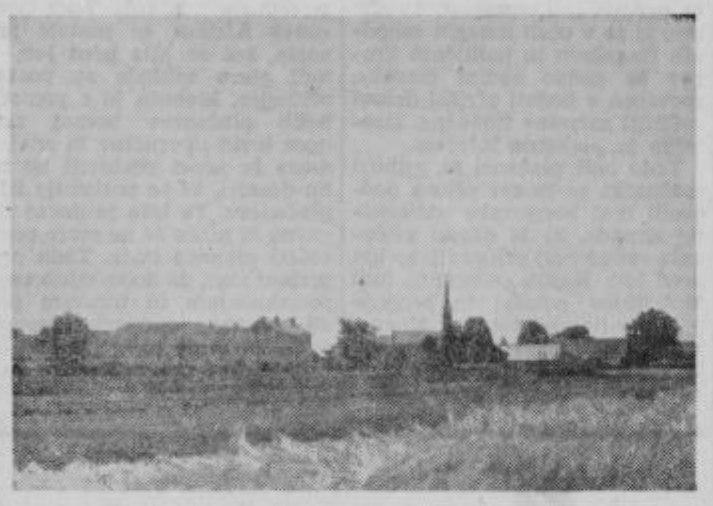

Pogled na Markovce

● **Možnosti za razvoj turizma** — treba je le pričeti z delom.

Kljub možnostim za razvoj turizma še nimajo turističnega društva. S svojimi etnografskimi skupinami, posebno s kurenti, so znani doma in v tujini. Mnogi že vidijo potrebo po ustanovitvi turističnega društva in možnosti, kako zadržati turiste.

Mislijo na kurentovanje v Markovcih. Menijo, da obiskovalcev ne bi razočarali, kot so jih v Ptuju.

Ker leži kraj ob glavni cesti, po kateri se predvsem poleti pelje mnogo domačih in tujih turistov, menijo, da bi lahko ob cesti v gozdu uredili avtokamp. Tu v poletni sezoni skoraj vsako noč v avtomobilih prespi več turistov. Drugi predlagajo ureditev avtokampa z vikend hišicami na obrežju Drave pri brodu ali celo na otoku, na katerega vozi brod. Mirno naravno okolje ob Dravi z možnostjo ribarjenja, čolnarjenja in postavitve šotorov, bi zadržalo turiste za več dni na njihovi poti. Večjim skupinam turistov, ki bi jih zanimali naši običaji, so pripravljeni prikazati etnografske skupine in druge značilnosti kraja.

Po uspeli prireditvi na otoku ob otvoritvi broda, ko se je zbralo in veselilo veliko obiskovalcev, tudi predvsem vožnje z brodom, mnogi menijo, da bi morali vsaj trikrat na leto ponoviti to prireditev.

Morali bi pričeti z delom. V turističnih državah kraji z mnogo slabšimi pogoji za turizem vabijo in skušajo zadržati turiste, saj je od turizma velik dohodek.

V gostilnah imajo le pijače, ne pa tudi pripravljenih jedi.

● **Trgovina:**

Trgovina je last TP Panonija. Vprašujejo se, kako more biti brez hladilnika, predvsem v poletnih mesecih. Trgovina je preslabo založena s potrebnim blagom. Zakaj v podjetju velike zaloge, podeželske trgovine pa so slabo založene!

Trgovina s kmetijskim reprodukcijskim materialom, ki je last KK Ptuj, je zadovoljivo založena. Kmetovalci bi radi kupili tudi manjše kmetijske stroje, a so predragi.

V Markovcih je bil množični sestanek kmetovalcev in kmetijskih strokovnjakov zaradi akcije za sajenje hibridne koruze. Akcija ni imela pravega uspeha. Kombinatu ni uspelo pridobiti 600 ha zemljišč, na katerih bi kooperanti sadili hibridno koruzo in da bi se s to površino lahko vključili v širše tekmovanje za najvišje pridelke.

● **Šola:**

Šola je potrebna popravila, a ni denarja.

● **Zdravstvo:**

V Markovcih bi radi uredili prostor, kamor bi naj vsaj dvakrat na teden prišel zdravnik splošne prakse.

● **Ostale organizacije:**

Izobraževalna sekcija dela predvsem v zimskem času.

Zelo aktivno je TVD Partizan. Dobilo je pokal kot najboljše vaško društvo v občini in četrto v republiki.

V Markovcih sta tudi dve prosvetni društvi, ki pripravita v letu po eno igro. Lahko bi jih več.

Po vaseh je zaživelo delo mladinskih aktivov.

Knjižnica ima veliko bralcev, posebno v zimskem času. Pred kratkim so nabavili še 40 knjig.

Na območju KS je sedem gasilskih društev. Po vaseh imajo manjše dvorane, ki služijo tudi za sestanke, volitve in razne prireditve. V Sobetincih gradijo nov dom.

Štiri organizacije Rdečega križa izvajajo krvodajalske akcije. Krvodajalci se radi odzivajo.

Krajevna skupnost ima še veliko načrtov, a žal malo finančnih sredstev. Tako ima v načrtu preurediti bivšo prosvetno dvorano v telovadnico, urediti pokopališče po načrtu, ki je že izdelan, urediti cestno razsvetljavo v Strelcih in še in še. V Markovcih upajo, da jim bo počasi uspelo urediti potrebne zadeve.

ZR

V HOTELU GRAD BORL MANJ TUJIH GOSTOV KOT LANI

V gostinskem podjetju letovišča grad Borl so se dobro pripravili na turistično leto. V hotelu grad Borl je 100 prenočišč. Gostom nudijo vse druge gostinske storitve. S pričetkom sezone so odprli tudi bazen pri gradu, kjer je ob lepem vremenu veliko kopalcev. Preuredili so gostilno Beli križ in v njej uredili šest novih sob za prenočišče s tekočo vodo.

Do pričetka sezone so sklepali pogodbe s tujimi in domačimi turističnimi agencijami. Pogodbe so sklepali tudi s posameznimi tujimi in domačimi turisti, ki želijo svoj dopust preživeti na Borlu. Največ pogodb so sklenili s tujimi agencijami. Domače jim po dogovoru pošiljajo turiste tako, da skupine najavljajo teden do 14 dni pred.

Z inozemskimi turističnimi agencijami so sklenili pogodbe po katerih bi prispeli prehodni gosti skozi leto s 58 avtobusi. Za 50 avtobusov turistov je obisk odpovedalo, predvsem tisti, ki so nameravali potovati v Grčijo. Premislili so si predvsem zaradi neredov, ki so zadnje čase v tej državi. Novi režim v tej državi je uvedel drugačne pogoje za turizem. Tudi ostali dogodki in zapleti so in bodo vplivali na manjši turistični promet.

V primerjavi z lanskim letom je do sedaj tujih gostov znatno manj, število domačih pa se je rahlo povečalo.

V podjetju menijo, da bo prehodnih gostov kljub temu toliko, da bodo plan dosegli.

ZR

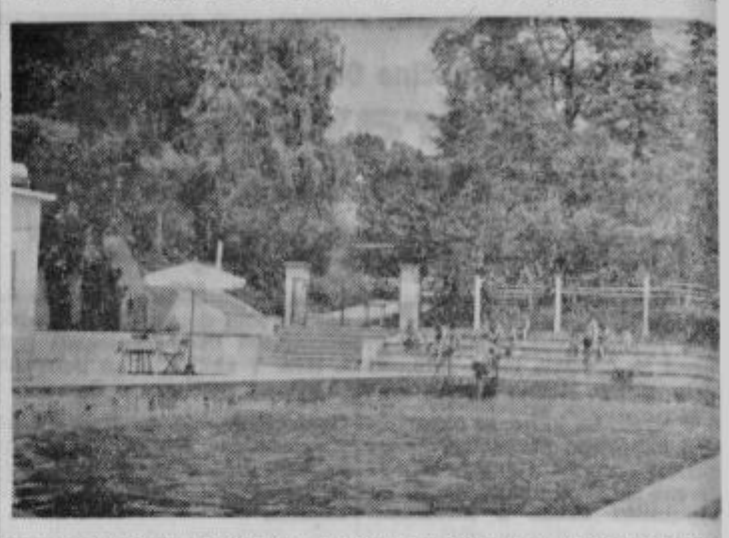

V lepo urejenem kopalnem bazenu pri borlskem gradu se kopljejo ob lepih nedeljah do 400 kopalcev.

Vesti iz Slovenske Bistrice

Na območju slovenjebistriške občine je zaposlovanje vedno bolj pereče vprašanje. Če odštejemo možnosti za odpiranje novih delovnih mest, ki bi nastala v novih podjetjih, ostane le še možnost uvajanja novih izmen v obratih, kjer teh nimajo. V Slovenski Bistrici je več obratov, kjer delajo le v eni izmeni, so pa ostali pogoji za uvedbo vsaj še druge, če ne že še tretje izmene.

— — —

Ob večjih pojavih nezaposlenosti se v občini vse bolj čuti potreba po izdelavi dolgoročnejšega programa razvoja občine, predvsem na gospodarskem področju. Polizdelke slovenjebistriških obratov sedaj v določeni meri finalizirajo drugje in v bodoče možnosti v tem pogledu ne bi smeli več izpuščati iz rok.

— — —

Gospodarstveniki in drugi javni delavci v občini Slovenska Bistrica niso niti malo navdušeni s sodelovanjem posameznih gospodarskih panog v občini. To slabo sodelovanje se najbolj pozna v turizmu. Trgovina se niti malo ne zmeni za potrebe turističnega prometa, podoben odnos pa ima med drugimi tudi gozdno gospodarstvo s svojimi cestami na pohorskem območju. Napisi na teh cestah ne spodbujajo k večjemu prometu na tem območju, temveč turiste celo odvračajo.

— — —

Na slovenjebistriškem območju so precejšnje možnosti za razvoj turizma. V njem vidijo tudi precejšnje možnosti za zaposlitev sedaj nezaposlene delovne sile. Za razvoj turizma pa je potrebno ustvarjati tudi določene pogoje, kot so urejenost krajev in cest, ustrezni gostinski obrati ter sposobno osebje.

— — —

Slovenjebistriški politični aktiv skrbno analizira stanje v občini glede kadrov. Teh — sposobnih in podjetnih — primanjkuje povsod: v šolstvu, gospodarstvu in drugje. Reformna prizadevanja so v veliki meri odvisna od kadrovske strukture tistih, ki so udeleženi v njenem izvajanju.

— — —

Na nedavni konferenci občinske organizacije SZDL v Slovenski Bistrici je bilo precej razpravljanja o popoldanski obrti. Obrtno delo v popoldanskem času opravljajo redno zaposleni delavci in sta se razvili v tej smeri dve veji dejavnosti: proizvodna in uslužnostna. Na konferenci je obveljalo stališče, naj se takšna popoldanska obrt, če je proizvodnega značaja, spremeni v redno ter po možnosti zaposli še dodatno delovno silo.

— — —

Ker zavzema zasebni sektor kmetijstva na občinskem območju 72 % vseh obdelovalnih površin, bo moral kmetijski kombinat ukreniti vse potrebno, da bo odigral svojo vlogo v organiziranju boljše proizvodnje na teh površinah. Doslej so se odnosi med kombinatom in zasebnimi proizvajalci zreducirali na stike ob odkupu kmetijskih pridelkov, ko pa je mnogo važnejše sodelovanje obeh pri organiziranju proizvodnje in zavzemanju za čim višje donose.

— — —

Krajevne skupnosti so se na slovenjebistriškem območju precej uveljavile. Nekatere so dosegle v svojem delu celo zelo lepe uspehe. V občinskem političnem aktivu mislijo, da bi morale posvetiti še več pozornosti kot doslej nekaterim vprašanjem, kakor sta otroško varstvo in kulturno življenje na vaseh.

NOVICA IZ MAKOL

Variša vas pri Makolah je dala enajst žrtev za svobodo, med njimi so bili trije bratje Črnoga. Več jih je bilo ustreljenih že leta 1942. Vas je ostala po vojni pozabljena, dokler niso prebivalci sami začeli reševati svojih problemov. Vas ni imela elektrike, ne prave ceste, kaj šele vodovoda! GG je pozneje zgradilo kos ceste, prebivalci so se mnogo trudili z napeljavo elektrike ter s cesto do bivšega rudnika, še bolj pa z vodovodom, ki so ga napeljali z Boča. Prej so morali voziti vodo tudi do kilometer daleč. Razen prispevka zavarovalnice so zgradili vse z lastnimi sredstvi, kar za odmaknjeni kraj ni bila majhna stvar.

V soboto, 22. julija, bodo odprli v Starem gradu pri Makolah gostilno, v kateri bodo postregli predvsem z domačimi specialitetami. To bo za kraj pomemben dogodek. Tudi obiskovalci Boča bodo našli prijeten kotiček v novi gostilni.

Mednarodno turistično leto

CESTE

Začela se je invazija motoriziranih turistov v našo deželo. Po jugoslovanskih cestah bo vozilo letos 10 milijonov tujih avtomobilov in seveda vsi domači.

V kakšnem stanju so pričakale naše ceste to motorizirano invazijo, vprašujejo turistični delavci in vsi tisti, ki želijo, da bi se letošnje — turistično — leto uspešno končalo. Odgovor je kratek in jasen: ceste so slabe, nevzdrževane, cestišče razrito ali razpokano ter polno neprijetnih in često nevarnih presenečenj.

Avtocesta Zagreb—Beograd je prenehala biti moderna prometna žila, ker se je spremenila v zapuščeno in nevarno pot, na kateri je ponekod omejena hitrost na 50 ali celo na 30 km na uro. Kot takšna je ta cesta med najbolj nevarnimi v državi in ni čudno, da se dogaja na njej toliko nesreč. Na drugih manj važnih cestah stanje ni boljše. Jadranska magistrala je pred isto usodo. Že sedaj, dve leti po dograditvi, je ta cesta v slabem stanju in hitrost vozil je manjša, promet pa manj varen. Obupani, vendar realistični v svoji sodbi, so začeli Primorci imenovati jadransko magistralo le še jadranska cesta. Podobno stanje pa je na cestah Sarajevo—Tuzla, Subotica—Beograd, na ibarski cesti.

Nepravočasno in nesistematično obnavljanje cestne mreže je velik, vendar ne edini vzrok njenega propadanja. Razmah cestnega prometa je prispeval svoje in sedaj imamo ceste v razsulu.

Tovornjaki – nevarnost številka ena

Tisoče deset ali dvanajstonskih tovornjakov z ali brez prikolic drvi noč in dan po cestah ter trga cestno prevleko. Njim se pridružujejo kolone hladilnih tovornjakov, cistern in vsa ta vozila uničujejo ceste. Nekateri mislijo, da bi morali lastniki tovornjakov ustrezno več prispevati za vzdrževanje cest, kakor je to primer v drugih državah.

Omejitev tovornega prometa ob sobotah in nedeljah, ki sicer nima zakonske osnove, ne bi dosti spremenila na stvari. Morali bi takoj začeti z generalno rekonstrukcijo cest in ne dovoliti, da propadajo. Seveda sedaj trenutno ni lahko poiskati samo za rekonstrukcijo ceste Zagreb—Beograd najmanj 12 milijard S din. Novi zakon, ki je bil pred kratkim sprejet, spreminja zadevo na bolje, vendar je treba počakati na rezultate njegovega delovanja.

ST-T

So se osebni dohodki povečali na ljutomerskem območju v skladu s produktivnostjo in gospodarsko močjo občine?

(Nadaljevanje s 1. strani)

števila zaposlenih za 6,5 %;

— **kmetijstvo:** porast za 6,7 % zaposlenih v odnosu na mesec januar.

Kljub temu da so v občini v zadnjih letih ugotavljali, da je bila v teh delovnih organizacijah zaposlena pretežno sezonska delovna sila, govore podatki in analiza nasprotno, saj je razvidno, da imajo tudi delovne organizacije sezonskega značaja pretežno stalno zaposleno delovno silo ter se le v določenih primerih poslužujejo sezoncev, kar pa vsekakor ni prav, ker ti delavci nimajo pravice do pokojninske dobe in pravic iz socialnega zavarovanja, kot jih imajo stalno zaposleni.

Iz materialov o perspektivnem razvoju gospodarstva občine Ljutomer je razvidno, da bi naj osebni dohodki zaposlenih v razdobju od leta 1965 do 1970 porasli za približno 43,6 % ali po letni stopnji 10,9 %. Osebni dohodki, realizirani v I. štirimesečnem obdobju letošnjega leta, pa so porasli za 15,3 % ali za 4,4 % več, kot je predvidena letna stopnja porasta osebnih dohodkov v perspektivnem programu razvoja gospodarstva v občini Ljutomer do leta 1970.

Povečanje števila delovne sile na področju gospodarstva se s perspektivnim programom družbenega in gospodarskega razvoja predvideva za 15 % v odnosu na število zaposlenih v letu 1965 ali letno povečanje za 3 %. Iz analize o gibanju delovne sile za štiri mesece letošnjega leta pa je razvidno, da je število zaposlenih poraslo le za 2,6 %, ker se zaposlenost razen v industriji in kmetijstvu ni povečala. Kljub temu da tudi v pogledu zaposlovanja po planskih predvidevanjih do leta 1970 ni večjega odstopanja, pa je podatek 0,4 % manj zaposlenih vendar zaskrbljujoč, predvsem zaradi tega, ker je bilo lansko leto na zavodu za zaposlovanje v Ljutomeru prijavljenih 209 nezaposlenih ali 9,2 % vseh zaposlenih v ljutomerski občini. K temu številu se bo letos pridružila nova delovna sila, predvsem tisti, ki iščejo prvo zaposlitev, to je mladina, ki je končala osemletno šolanje. Teh mladincev in mladink pa je po podatkih, ki jih je zbral občinski komite ZMS Ljutomer, nekaj čez 100, ki jih pa, kot je razvidno iz materiala o gibanju zaposlenih v občini, vsaj še v doglednem času ne bo mogoče zaposliti. Zaradi tega bo v Ljutomeru v kratkem posvetovanje predstavnikov družbenopolitičnih in delovnih organizacij ter občinske skupščine o vprašanju zaposlovanja.

Iz analize podatkov o gibanju osebnih dohodkov je razvidno, da so v ljutomerski občini na gospodarskem in negospodarskem področju velika neskladja v gibanju osebnih dohodkov. V nekaterih podjetjih so porasli osebni dohodki v odnosu na mesec januar za več kot 50 %. Lahko se vprašamo, ali je povečanju osebnih dohodkov botrovala gospodarska moč občine, produktivnost, rentabilnost in ekonomičnost?

Letošnje leto predstavlja eno od glavnih bitk za osnovne principe reforme, če hočemo jutri bolje živeti in gospodariti. Toda dogaja se še, da npr. problem zaposlovanja ponekod obravnavajo kot trenuten pojav, kot da bi bili cilji reforme trenutnega značaja. Današnje razmere na področju gospodarstva in v družbi so popolnoma drugačne, kot so bile včeraj. Mnogi se pa tega ne zavedajo.

Peter Potočnik

Nova umetna sušilnica o pekarne Žabjak pri Ptuju

(Nadaljevanje s 1. strani)

obratna sredstva, da bomo lahko financirali zimsko proizvodnjo in kreditirali stranke. Precej bomo investirali tudi v izdelavo polmontažnih nosilcev s katerih proizvodnjo smo pričeli. V proizvodnji smo šli na manj artiklov, a jim zboljšali kakovost in povečali njihovo proizvodnjo.

— *Kako je s surovinsko bazo?*

Razne raziskave so pokazale, da je surovin še za 100 let. Pred kratkim smo odprli nov glinokop z boljšim materialom. Uporabljali ga bomo za izdelovanje specialnih izdelkov.

— *Kaj pa obrat v Janežovcih?*

Ta obrat bomo zaradi neekonomičnosti opustili, ko bomo tu uvedli dve izmeni. Delavce iz Janežovc bomo zaposlili v tem obratu. Tu bodo imeli boljše pogoje za delo. Ob lažjem delu bodo imeli večje zaslužke.

— *Večje težave v proizvodnji?*

Večje težave v proizvodnji nam povzroča pomanjkanje vode, ki je potrošimo zelo veliko. V sušnem obdobju moramo črpati vodo iz mlak in ribnikov, kar podražuje proizvodnjo. Zato smo močno zainteresirani, da se v obrat napelje vodovod. Projekt je že izdelan, treba ga je še realizirati.

— *Prodaja?*

Izdelke največ prodajamo domačim gradbenim podjetjem, 10 % pa privatnim odjemalcem. Predvsem v času, ko se prične gradbena sezona, pritiskajo na nas in zahtevajo izdelke, namesto da bi si jih že prej naročili in jih pozneje brez težav dobili.

Razne izdelke prodajamo tudi kupcem zunaj občine. Z GP Drava smo sklenili sodelovanje, v katerem jim bomo dobavljali vse opečne izdelke za gradnjo blokov.

Zidake izvažamo na Madžarsko. Za 250.000 zidakov imamo že pogodbo. V kratkem pa jih bomo prodali še več.

ZR

450 tržaških Slovencev navdušenih nad sprejemom v Ptuju

Prejšnji teden je potovalo po Sloveniji z avtobusi 450 tržaških Slovencev. Med potjo so se ustavili na Ptujski gori, kjer so si z zanimanjem ogledali gotsko cerkev, arhitektonski spomenik evropske kvalitete.

Tržaški Slovenci na pokušnji vina pred kletjo »Slovenskih goric«

Po ogledu Ptuja jim je pripravilo sprejem gostinsko podjetje Haloški biser, in sicer na dvorišču pred kletjo »Slovenskih goric«. Tu so jim priredili zakusko. Seveda ni manjkala poskušnja štajerskih vin iz kleti. Polke in valčke pa so jim igrali Veseli vandrovčki. Strežno osebje je bilo oblečeno v prleško narodno nošo. Pred kletjo je klopotal klopotec, ki ga je postavilo podjetje. Po malici so zaplesali.

V razgovoru, ki je bil v domačem jeziku, ki so ga vsi govorili, so nam povedali, da takega sprejema niso pričakovali in da lepega Ptujskega polja in sosednih gričev ne bodo pozabili. Zanimali so se, s čim se ukvarjajo naši občani.

Ko so odhajali, so se zahvaljevali za topel sprejem.

ZR

Šola v Markovcih je potrebna obnove

ZA TEDNIK GOVORI GVIDO ČEPIN, UPRAVITELJ ŠOLE BRATOV ŠTRAFELA

Osnovna šola Bratov Štrafela v Markovcih pri Ptuju ima 16 oddelkov s 560 učenci. Pri šoli deluje tudi posebni oddelek z dvema razredoma.

Občutno je pomanjkanje prostorov, ker imamo samo sedem šolskih sob in eno zasilno. Ker narašča število učencev, nam grozi tretja izmena, saj imamo že sedaj v nekaterih oddelkih po 43 učencev.

Stanje na šoli postaja neznosno, ker nimamo prostora, kabinetov in ne sodobnih učil itd.

Zelo potreben je v našem okolišu otroški vrtec in tudi varstvo šoloobveznih otrok, ker bi tako pomagali otrokom in staršem. Toda za to nimamo nobenih razpoložljivih prostorov niti sredstev.

Za učiteljska stanovanja je poskrbljeno, saj je bil pred tremi leti dograjen stanovanjski blok.

Šolo upravlja zbor delovne skupnosti s petimi predstavniki javnosti in upravni odbor. Učenci imajo na šoli organizirane razredne in šolsko skupnost, pionirsko in mladinsko organizacijo, PRK ter več krožkov in sekcij.

Stavba osnovne šole v Markovcih

Učni uspeh je dober, kar pa je zasluga požrtvovalnega kolektiva, ki se v zelo težkih razmerah trudi za uspehe. 26,7 % naših učencev ima očeta, mater ali pa oba roditelja v inozemstvu. Otroci so pri sorodnikih ali pri znancih. Seveda pa staršev ni mogoče nadomestiti in je za te otroke težje kot pa za tiste, ki imajo starše doma.

Pionirji, mladinci in kolektiv šole so opravili za šolo s prostovoljnim delom zelo veliko. Ne moremo pa seveda v teh razmerah šole modernizirati in prilagajati modernemu pouku brez sredstev. Omeniti moram, da sta obe šolski stavbi v zelo kritičnem stanju. Stropi so v glavni šolski stavbi tako slabi, da se bojimo zrušitve. Ni pa sredstev, da bi jih popravili. Večkrat smo že prosili za denar, a ga nismo dobili. Dnevno se bojimo, da se bo zgodila nesreča.

Starši otrok zelo pomagajo, saj organizirajo vsako leto nabiralno akcijo za šolsko mlečno kuhinjo in novoletno jelko. Pohvaliti jih moram, saj so vedno pripravljeni pomagati šoli.

Moderen pouk, ki bi dal otrokom več znanja, tudi nujno zahteva več sredstev. Investicije v šolstvo se izplačajo. Nas prosvetne delavce boli, da se vlaga v naše šolstvo tako malo, in smo zaskrbljeni zaradi posledic. Ne moremo se sprijazniti z dejstvom, da so tako velike razlike med vlaganji na učenca v posameznih občinah.

Prosvetni delavci pa se čutimo iz leta v leto bolj zapostavljene, ker smo ugotovili, da ne dobivamo osebnih prejemkov po vloženem delu. Naše šolstvo propada in bi se morala družba resno vprašati, ali si lahko dovolimo, da ostane šolstvo v takem stanju. Posledice se bodo pokazale še bolj v bodočnosti, ko jih bo mladi rod čutil.

Prosvetni delavci zahtevamo, da se v najkrajšem času odpravijo prevelike razlike v dodeljevanju sredstev na učenca in da bodo pravično usklajeni osebni prejemki prosvetnih delavcev.

ZR

Kljub težavam pohvale vredno delo milice v Ormožu in Tomažu

Vinko Topolovec, komandir milice v Ormožu o lanskoletnem delu, prizadevanju in problemih milice v Ormožu in Tomažu:

KRIMINALITETA

Lani sta postaji milice obravnavali 248 kaznivih dejanj brez prometnih nesreč. Od tega so uspešno raziskali 212 primerov kazenskih dejanj, še neraziskanih je ostalo 36 primerov. Od teh je bilo največ raznih tatvin (86), lahkih telesnih poškodb (46), groženj z nevarnim orodjem (24), primerov nevestnega gospodarskega poslovanja (6), neupravičene uporabe motornih vozil (4), ubojev (1), in 8 hudih telesnih poškodb.

V primerjavi z lanskim letom se stanje kriminalitete ni bistveno spremenilo napram letu 1965. Beleži se rahel porast. Še vedno so najštevilnejša kazniva dejanja tatvine. Obravnavali so tudi 38 mladoletnikov, ki so storili različna kazniva dejanja.

JAVNI RED IN MIR

Izrazitega problema v občini ne predstavlja, ni pa najbolj povoljen. Bilo je 128 primerov kršitve javnega reda in miru, v katerem je sodelovalo 167 oseb.

Največ je pretepov (54) na javnem kraju, (28) kaljenj nočnega miru, 10 upiranj in žalitev miličnika, 13 primerov klateštva in beračenja.

Najpogostejši povod za pretep je vinjenost. Izrazitejše kršitve so v jeseni, ko dozoreva mošt v vino. K temu doprinesejo tudi gostinska podjetja, ki gledajo samo na zaslužek in dajo vino mladoletnikom in vinjenim osebam.

Postaji milice sta zasegli eno vojaško puško, štiri lovske, pet pištol in 49 nabojev.

PROMETNA VARNOST

Zaradi povečanega števila motornih vozil narašča tudi število prometnih nesreč, kar zahteva od milice vedno večjo dejavnost. Kljub močni angažiranosti na področju prometne varnosti je število prometnih nesreč v preteklem letu v primerjavi z letom 1965 v majhnem porastu. Bilo je 105 prometnih nesreč.

Posledice prometnih nesreč so bile: 6 mrtvih, 28 s hudimi telesnimi poškodbami, 35 z lažjimi, 18,359.400 S din materialne škode. Največ prometnih nesreč se je zgodilo zaradi neprimerne hitrosti, vinjenosti in nepravilnega prehitevanja in zavijanja.

Preteklo leto je bilo zaradi kršitve cestno prometnih predpisov poslano sodniku za prekrške 324 predlogov. Kaznovanih je bilo 398 kršilcev.

Če bodo hoteli v bodoče okrepiti delo pri prometni varnosti, bo potrebno storiti še vrsto ukrepov. Cestna podjetja bodo morala odgovorneje skrbeti za pravilno vzdrževanje cest, predvsem v zimskem času. Potrebno bo izboljšati cestno prometno signalizacijo in posvetiti več pozornosti prometni vzgoji otrok v šolah.

Da bi bila milica v bodoče kos vsem nalogam v prometni varnosti, jo bo potrebno primerno opremiti. Današnja tehnična oprema milice je slaba, zato prometna varnost ne more biti dobra. Milici manjkajo najosnovnejši tehnični pripomočki.

OSTALO DELO

Poleg ostalega so opravili 649 preverb. To delo milico močno obremenjuje pri njenem vsakdanjem delu.

Na podlagi tiralic so aretirali tri osebe, ki so pobegnile iz zaporov ali se skrivale pred kaznijo.

ZR

Pisma uredništvu

Debata o visokovodnem nasipu

Kakor je razvidno iz Tednika št. 28 z dne 14. julija t. l. in iz Dela z dne 13. julija t. l., se še vedno razpravlja o visokovodnem nasipu med kanalom HC Zlatoličje in kurjo farmo na Bregu. Ptujčani starega dela mesta se upravičeno bojijo, da bo po zgraditvi tega nasipa Drava poplavljala stari del mesta. Da bi tudi to preprečili, bi bilo treba zgraditi nasip tudi na levem bregu Drave, vsekakor višjega kakor na desnem, da bi v primeru zelo visoke vode ta prej prestopila desni breg, ker ogroža tam manj stavb kakor na levem.

Ob vsem tem se pojavlja vprašanje, kaj pa s Šturmovcem, z Zabovci in z Markovci. Nasip bo le izhod v sili. Mislim, da je potrebno dravsko strugo niže Ptuja regulirati in mi je nerazumljivo, kako more naša skupnost trpeti, da zaseda Drava v tem delu svojega toka tako velike komplekse zemljišča in da odnaša rodovitno zemljo ter povzroča tako veliko škodo samo zaradi tega, ker njena struga ni uravnana, skratka, da se to vprašanje ne rešuje hitreje, kakor se.

Glede nasipa v Ptuju pa še naslednje: nisem prerok, imam pa občutek, da bo močno narasla Drava kmalu pokazala dobre in slabe strani nasipa.

Alojz Cestnik, Ptuj

KIDRIČEVO

Pred kratkim je delavski svet TGA sklenil odpisati in prodati ter tudi nabaviti določena osnovna sredstva. Tako bodo urejene mehanična delavnica in garaže za znesek 46.351,94 N din, s čimer bodo odpravljene sanitarne pomanjkljivosti v tem oddelku. Dodatna sredstva bodo omogočila nabavo stroja za brušenje žag.

— — —

Izvršni odbor tovarniškega odbora sindikata TGA je pred kratkim razpravljal o pozivu delovnim ljudem za zbiranje sredstev za pomoč arabskim deželam ter o priporočilu koordinacijskega odbora pri občini za zbiranje pomoči vietnamskemu in arabskemu ljudstvu. Po tem priporočilu bi naj vsi zaposleni v delovnih organizacijah odstopili enodnevni zaslužek žrtvam agresije. Glede na to so v vseh sindikalnih podružnicah člani razpravljali o teh predlogih in o priporočilu tovarniškega odbora sindikata. Sestanki so bili še dobro obiskani, ne pa tudi tako uspešni, kajti predlog in priporočilo nista bila sprejeta. Članstvo je sklenilo, naj pač vsak prispeva, kolikor more.

— — —

Na predlog tovarniškega počitniškega doma v Crikvenici je delavski svet pred kratkim razpravljal o višini cene oskrbnega dne v domu za upokojence lastne delovne skupnosti. Delavski svet je sklenil, da bodo te cene enake cenam za aktivne člane.

Odkar je delavski svet znižal ceno oskrbnega dne, se je prijavilo za letovanje v počitniškem domu v Crikvenici precejšnje število članov delovne skupnosti. Nekateri so se medtem že tudi vrnili iz doma in izražajo svoje zadovoljstvo nad poslovanjem doma, drugi pa zelo grajajo postrežbo. Kdo bi vsem ustregel?

MF

Pavlekovi Naniki v slovo

Anica Orlač iz Gruškovca pri Cirkulanah, stara 46 let, mati devetih otrok, je umrla v četrtek, 13. julija 1967, v ptujski bolnišnici, ker je v obupu nad težavami v družini izpila strup.

V četrtek, 13. julija, sredi sončnega dopoldneva je v vinorodni vrh prinesel pismonoša vest, da Anice Orlačeve ni več med nami. Glas o tem se je takoj razširil od ust do ust in kmalu nato je vrh zajokal tako močno, da se ga je zaslišalo povsod, na delo v gorici, k žanjici na njivo, h gospodinji v kuhinjo, v šolo in trgovino — povsod, in vse je na mah zastalo z delom, otrpnilo od žalosti in ni ga bilo, ki te je poznal da ne bi imel solza v očeh.

Anica, bila si naša, vsi smo te imeli radi. Vsepovsod, kamor si prišla, si prinesla polno dobre volje s seboj. Vsi smo te občudovali in se spraševali, od koder le jemlješ moči, da si spričo tolikega trpljenja in dela bila vedno pogumna in vesela. Bila si še tako mlada, pa si bila mati devetih otrok, ki si jih tako ljubila, in vedeli smo, da srkaš svoje moči iz ljubezni do otrok.

Anica, bila si hči viničarja in si že v rani mladosti spoznala vso trdoto življenja malega človeka. Že kot otrok si morala trdo delati, opravljala si vsa tudi najtežja dela, da si si prislužila majhen in trd košček kruha. Upala si vedno na boljše. Upala si takrat, ko si se poročila — upala, ko so prišli otroci — ko si prišla v hišo, ko ni bila več tuja, ampak last tvoje družine. Toda v pričakovanju na lepše se ti je vedno vračalo gorje — gorje, ki ga težko prenese človek. Tako gorje si prenašala lahko samo ti, ki si bila vedra, srčno tako dobra, in samo ti si lahko tako željno čakala in prenašala to breme.

Čeprav si zadnji čas težko vzdržala, nam nisi pokazala, da je mera gorja prepolna — da ne moreš več. Pretežko je bilo življenje zate in nisi vzdržala več.

Vsi, ki stojimo ob tvojem preranem grobu, smo ostali nemi in se v mislih vprašujemo, zakaj si morala umreti tako mlada, zdrava, vesela in delovna žena! Zakaj si morala umreti tako dobra mati devetih otrok? Saj si bila tako zdrava, da si, poleg tega da si darovala življenje devetim otrokom, bila stalna krvodajalka in si že 16-krat darovala kri v ptujski bolnišnici za ohranitev zdravja drugim ljudem.

Anica, premalo smo mislili nate, premalo ti pomagali — zdaj vemo to, ko te ni več...

Za vse najlepša ti hvala!

Neža Bezjak je bila prva

Prejšnjo nedeljo, 16. julija, so pokazale žene in dekleta s Polenšaka in okolice svojo spretnost pri žetvenih delih na tekmi, ki je bila na Mundovi njivi na Polenšaku.

Praznik žetve na Polenšaku je pričela predsednica turističnega društva Mimica Šegula in po

Neža Bezjak

določitvi nepristranske komisije so se žanjice-tekmovalke pognale med prežete redi lepega žita. Njiva je bila dolga, sonce pa vroče. Na cilju je bila prva 19-letna Meglova. Med tekmovalkami je prišla na cilj sicer tretja, ker pa so upoštevali tudi kvaliteto dela, je bila ocenjena kot najboljša žanjica **83-letna Neža Bezjak** iz Polenc, kar so navzoči soglasno odobravali.

Neža pa ni samo dobra žanjica, ker se izkaže tudi drugje: lansko leto je bila na kurentovanju med najbolj korajžnimi, česar nihče ne bi pripisal njeni postavi in letom.

Množico obiskovalcev praznika žetve na Polenšaku je pozneje sicer presenetil dež, vendar ni prekinil veselega razpoloženja, ki se je nadaljevalo v nabito polni dvorani.

Na svidenje prihodnje leto na tekmi koscev!

MB

Kmečki bal v Križevcih

Prejšnjo soboto in nedeljo je bila v Križevcih pri Ljutomeru v organizaciji Turističnega društva Križevci tradicionalna prireditev »Kmečki bal«, ki so se je udeležili številni tuji in domači turisti. Prireditev je zelo uspela.

-pp-

Drugi dogodki

(Nadaljevanje s 1. strani)

zaroto, s pomočjo katere so še ta mesec z oboroženim uporom hoteli vrniti na oblast bivšega predsednika republike dr. Ahmeda Sukarna.

Poročajo tudi, da so prosukarnovsko skupino častnikov in civilnih funkcionarjev aretirali in jih obtožili zarote proti vladi in vršilcu dolžnosti predsednika republike generalu Suhartu. Javni tožilec Indonezije general Sugijarto je dejal, da je tudi prepovedana KP Indonezije bila zelo aktivna pri tem, da bi vrnili Sukarna na oblast v času, ko je sedanja vlada zavzeta s perečimi gospodarskimi problemi.

Nova motorka gasilcev v Ivanjkovcih

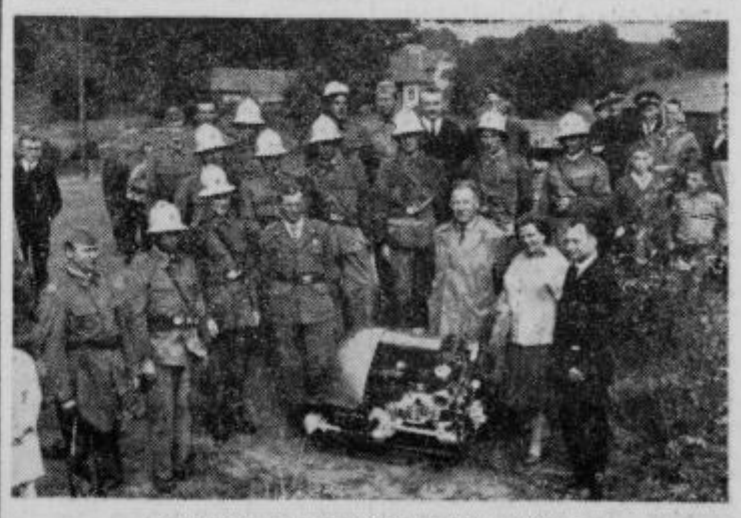

Gasilci iz Ivanjkovec z novo motorko

Gasilsko društvo Ivanjkovci je prevzelo v nedeljo, 9. junija, novo motorko znamke rossenbauer. Na prireditvi je sodelovalo nad 90 gasilcev s petimi prapori iz bližnje okolice.

Sredstva za nabavo motorke je zbralo agilno društvo pri občinski gasilski zvezi, krajevni skupnosti, lovski družini in pri vaščanih. Gasilsko vajo ob prevzemu motorke si je ogledalo veliko število ljudi, mnogo jih je bilo tudi na poznejši veselici.

Iz težkih dni 1941-1945

Razstava Ljudske in študijske knjižnice Ptuj

Ob dnevu vstaje slovenskega naroda je pripravila Ljudska in študijska knjižnica manjšo knjižno razstavo. Ta obsega izbor literature o narodnoosvobodilnem boju ter o pregnanstvu, ječah in taboriščih in drugih vojnih grozotah, ki jih je doživljal naš človek. Razstavljeni knjižni fond je razporejen v dve glavni skupini: v leposlovje in dokumentarno gradivo, leposlovje samo pa v več podskupin: poezijo, dramatiko, prozo in mladinsko književnost.

Poezijo uvaja Oton Župančič, ki sicer ne sodi med izrazite partizanske pesnike, kot na primer Bor in Kajuh, a je prvi spregovoril med osvobodilnim bojem in spomnil slovenskega umetnika na njegovo dolžnost (»Veš, poet, svoj dolg? ... Vrzi pesem v svet, pesem za današnjo rabo: vsi jo bomo povzeli za tabo«). Z izrazitimi pesniškimi zbirkami sledijo pesniki Vladimir Pavšič-Matej Bor, Karel Destovnik-Kajuh, Peter Levec, Ivan Minatti in drugi. Trpko življenje v pregnanstvu, ječah in taboriščih pretresljivo slikajo Igo Gruden, Cene Vipotnik, Lojze Krakar in Janko Glazer.

V skupino dramskih del smo uvrstili dela naših rojakov oziroma pisateljev, ki so preživeli in ustvarjali daljše življenjsko obdobje v našem mestu. Predvsem omenjamo našega najbližjega rojaka in pisatelja, ki opisuje našega, tukajšnjega človeka, Ivana Potrča z dramskimi deli Izdajalec, Kreflova kmetija, Lacko in Krefli, Krefli. Alojzija Remca predstavljata drami Volkodlaki in Talci v Kraljevu, Stanka Cajnkarja pa igra Za svobodo. Med razstavljenim gradivom je tudi Klopčičeva Mati, enodejanke Vitomila Zupana ter drami Ogenj in pepel ter Operacija Mire Pucove-Miheličeve. Žal nimamo na voljo prvih Borovih dramskih stvaritev, kakor sta Težka ura in Raztrganci. Proza je najmočneje zastopana. Tu se bodo obiskovalci srečali z vrsto najboljših slovenskih pisateljev, ki jih ne kaže v celoti navajati. Iz našega območja predstavljamo Ivana Bratka z romanom Teleskop in Pomlad v februarju, Antona Ingoliča z novelami Pred sončnim vzhodom ter Vrelec v planini in Edvarda Kocbeka z deli Strah in pogum, Tovarišija in Listina.

Mladinsko književnost predstavljajo dela najbolj priljubljenega mladinskega pisatelja Toneta Seliškarja.

Med dokumentarnim gradivom najdeno Metoda Mikuža Pregled zgodovine narodnoosvobodilne borbe v Sloveniji, dalje delo ptujskega rojaka Frante Komela Narodnoosvobodilna borba v Sloveniji 1941—1945, publikaciji ravnateljice ptujskega muzeja Vide Rojčeve Ptuj v boju za lepše dni in Jože Lacko ter številne druge dokumente, ki podrobno osvetljujejo dogodke vojnih let.

Razstava je v oddelku ljudske knjižnice; razstavljeno gradivo bo na ogled v petek (21. julija) od 17. do 19. ure popoldne ter v ponedeljek in torek (24. in 25. julija) od 8. do 14. in od 17. do 19. ure.

Vabimo Ptujčane in prebivalce bližnje okolice, da si v čim večjem številu ogledajo to razstavo.

M. A.

Kaj je novega na policah knjižnice v Ormožu

Thorwald J.: Detektivi. Sto let kriminalistike. 2 knj. Ljubljana, Cankarjeva založba 1967.
Budal A.: Odmevi z roba. Maribor, Založba Obzorja 1967.
Bator W. & A. Bator: S poti v Damask. (Križem sveta 23.) Maribor, Založba Obzorja 1967.
Breznik A.: Življenje besed. Maribor, Založba Obzorja 1967.
Gradišnik J.: Slovenščina za Slovence. Maribor, Založba Obzorja 1967.
Kerenčič J.: Domačija. Zbrano delo. Maribor, Založba Obzorja 1967.
Hace M.: Korenine se trgajo. Maribor, Založba Obzorja 1967.
Weiss D.: Auguste Rodin. (Veliki možje 9.) Maribor, Založba Obzorja 1967.
Lewis S.: Zdravnik Arrowsmith. Roman. Maribor, Založba Obzorja 1967.
Društveno-ekonomska pitanja u razvoju poljoprivrede i sela. Beograd, (Zajednica naučnoistraživačkih ustanova Jugoslavije za ekonomiku poljoprivrede) 1966.
Zorman I.: Na senčni strani mesta. (Knjižnica Sinjega galeba 121.) (Ljubljana,) Mladinska knjiga 1967.
Iskanje izgubljenega človeka. Sodobne novele. (Knjižnica Sivi kondor 15.) V Ljubljani, Mladinska knjiga 1965.
Finžgar F. S.: Študent naj bo. — Na petelina. (Knjižnica Sinjega galeba 119.) (Ljubljana,) Mladinska knjiga 1967.
Tristo narodnih in drugih priljubljenih petih pesmi. V Ljubljani, Cankarjeva založba 1964.
Sekelj T.: Djambo rafiki. Pot karavane prijateljstva po Afriki. Ljubljana, (Mladinska knjiga) 1965.
Löndorf E.: Pekel na Jacintu. Ljubljana, (Mladinska knjiga) 1967.
Szabo M.: Ples v maskah. Ljubljana, Mladinska knjiga 1967.
Seliškar T.: Deček z velike ceste. (Ljubljana,) Mladinska knjiga 1966.
Costain T. B.: Poslednja ljubezen. Roman. Murska Sobota, Pomurska založba 1967.
Rousselot J.: Franz Liszt. Maribor, Založba Obzorja 1967.
Strugar V.: Osvobodilna vojna v Jugoslaviji. V Ljubljani, »Borec« 1967.
Moinot P.: Živi pesek. Roman. Maribor, Založba Obzorja 1967.
Vujačič M.: Ko zvezde postanejo igračke. Maribor, Založba Obzorja 1967.
Marinc M.: Strah ima velike oči. Maribor, Založba Obzorja 1967.
Angelov D.: Na življenje in smrt. (Roman.) V Ljubljani, »Borec« 1967.

OBVESTILO BRALCEM

Občinska matična knjižnica v Ormožu obvešča cenjene obiskovalce, da bo zaradi dopusta knjižničarke zaprta ves mesec avgust.

Bralcem priporočamo, da si knjige izposodijo pred avgustom za ves čas, ko bo knjižnica zaprta.

Ljubitelje knjig, ki še niso vpisani v naši knjižnici, vabimo, da se čimprej vpišejo v knjižnico in postanejo redni obiskovalci naše ustanove.

Uprava knjižnice

Stiki med sindikalnimi delavci

Poučna ekskurzija v Celje

Pred tedni je občinski svet ZSJ organiziral zelo poučno ekskurzijo za sindikalne delavce na področju družbenih dejavnosti občine Ptuj. Program je bil že prej precej obširen, so ga pa Celjani še popestrili, saj so hoteli gostom iz Ptuja pokazati čimveč. Od tega naj navedem le nekaj primerov, ki bodo brez dvoma zanimivi tudi za našo javnost.

Ptujski sindikalni delavci, med njimi je bila nad polovica prosvetnih delavcev, so si med drugim ogledali tudi osnovno šolo »Franja Vrunča« v Hudinji pri Celju. Ravnatelj šole je naš domačin (tov. Marčič s Ptujske gore). Po njegovi zaslugi se Celjani upravičeno postavljajo s to šolo. Kolektiv šole in učenci, šola ima 31 oddelkov, so zadnjih nekaj let s prostovoljnim delom ustvarili vrednost, ki jo danes cenijo na prek 120 milijonov S din. Občina jim je pred leti dodelila štiri hektare zemljišča. Na tej zemlji so uredili vzorčne nasade grmičevja in raznih sort nizkodebelnega sadnega drevja; zelenjadni vrt, ki v celoti oskrbuje šolsko kuhinjo in rastlinjak. Ta rastlinjak v naravi je vreden posebne pozornosti, saj je v njem okrog 400 raznih vrst dreves in rastlin, sredi rastlinjaka je tudi lepo urejen planetarij. Tako imajo učenci pouk često sredi eksotične narave na šolskem dvorišču. Zanimiv je tudi način, kako so do vseh teh rastlin prišli. Mnogo so prinesli od doma učenci, poleg tega pa je bil zadolžen vsak član šolskega kolektiva, da z letnega dopusta ali potovanja prinese najmanj dve sadiki rastlin, ki jih še nimajo v rastlinjaku. Tako so na primer zbrali nad 80 vrst raznih iglavcev in podobno. Poleg lepo opremljenih učilnic za kabinetni pouk, ki ga pripravljajo učenci sami, pedagog jim je le svetovalec, velja omeniti še zobno ambulanto, ki jo je ustvarila šola sama. Zraven telovadnice so uredili primeren prostor, potem pa obiskali vse zobne ambulante v Celju in zbirali že odpisan material. Iz štirih nerabnih stolov so napravili enega uporabnega in podobno. Tako so opremili zobno ambulanto, kupiti je bilo treba le nekaj klešč in pincet, vse drugo pa so sestavili iz tistega, kar je nerabno ležalo po raznih skladiščih. Dogovorili so se še z zdravnikom, ki je imel za to največ razumevanja; pri zobozdravstvenih posegih pomagajo učenci sami — bodoči pacient je sedanji pomočnik, to prispeva tudi k temu, da otroci spoznajo in razumejo dentistove posege in nimajo strahu pred bolečinami.

Na hitro so si ptujski sindikalni delavci ogledali tudi obširne prostore tovarne EMO — emajlirnica, metalna industrija in orodjarna, ki redno zaposluje okrog 3500 delavcev. Ogled je bil toliko poučnejši zaradi tega, ker so delavci s področja družbenih služb videli v kakih pogojih često delajo neposredni proizvajalci: z izparinami nasičeno ozračje, trušč ob strojih in vročina ob pečeh.

Omeniti velja tudi ogled celjskih muzejev, predvsem še muzeja ljudske revolucije, z obiskom v »Starem piskru« in ogled razstave o našem narodnem heroju Dušanu Kvedru-Tomažu. Ta razstava bo prenesena v Ptuj.

Pred odhodom iz Celja so bili še razgovori s sindikalnimi delavci, in sicer ločeno s področja šolstva in kulture ter zdravstva, socialnega zavarovanja in varstva. Tudi iz teh razgovorov, za katere je žal preostajalo premalo časa, so se Ptujčani od Celjanov lahko marsikaj naučili. Naj navedem samo en primer s področja šolstva: za vse občine bivšega celjskega okraja so ustanovili skupnost osnovnih šol, ki ima svoj izvršni odbor in tri komisije. Da bi olajšala delo na šolah — je ta skupnost organizirala sestavo enotnega vzorca za vse samoupravne akte na šolah; skrbi za enotne učno-vzgojne programe, učbenike in učila. Na njihovem območju je precej praktikov za izdelovanje učil in učnih pripomočkov, zato so tu potrebna enotna merila. Oblike sodelovanja med podjetji in šolami, vloga članov šolskih odborov itd. Vse to so problemi, ki jih v Celju uspešno rešujejo in marsikatero njihovo izkušnjo bi kazalo posnemati tudi v naši občini. Tako so na primer pri občinski konferenci SZDL v Celju ustanovili sklad za nadarjene učence; takšen sklad tudi pri nas ne bi bil odveč.

F. Fideršek

Foto zapisek

V bivši okoliški šoli bodo poslovni prostori

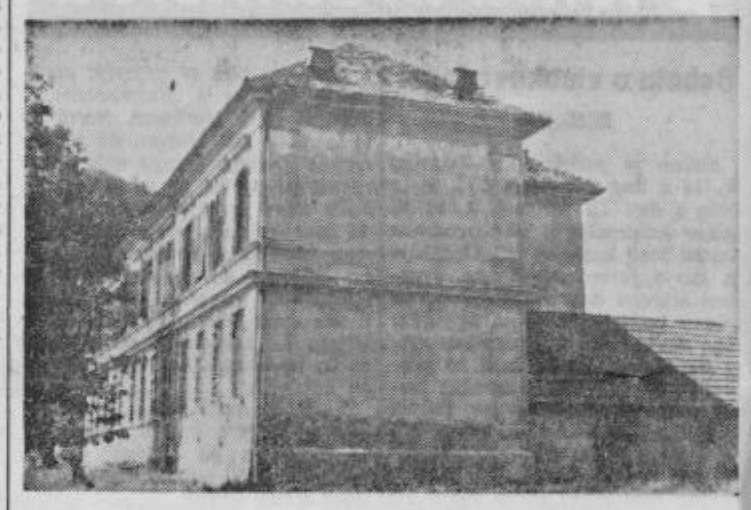

Šolski center za kovinsko stroko v Ptuju ni imel poslovnih prostorov. Pomanjkanje se je še bolj občutilo po združitvi šolskega centra za lesno predelovalno in kovinsko stroko ter izobraževalnega centra TAP v enoten zavod.

Novo ustanovljeni šolski center bo v kratkem dobil prostore v bivši okoliški šoli. Prostore že preurejujejo.

LXVI

Odlomki iz življenja heroja

Maršal Tito, vrhovni komandant NOV Jugoslavije, je 19. septembra zapustil vrhovni štab in z letalom odletel z Visa v Craiovo, od tam pa 22. septembra v Moskvo, kjer je s sovjetsko vlado sklenil sporazum o skupnih napadih RA in NOV na sovražnika na jugoslovanskem ozemlju. Sovjetska vlada se je obvezala, da bo Sovjetska zveza oborožila in opremila dvanajst jugoslovanskih pehotnih in dve letalski diviziji. S pogodbo je potrdila, da ima NKOJ za edino zakonito jugoslovansko vlado. Sovjetska vlada je 28. septembra sporočila, da bodo njene sile odšle iz Jugoslavije, ko bodo izpolnile svoje operativne naloge.

Poleg dela s štabnimi oddelki je Tomaž septembra intenzivno preučeval vojaški položaj v Jugoslaviji, predvsem pa v Srbiji, kjer naj bi skupno z Rdečo armado naskočili sovražnika.

Že v začetku septembra so se blizu jugoslovansko-romunske meje pri Djerdapski soteski prvič srečale enote XIV. korpusa NOV z enotami III. ukrajinske fronte. Za tem sta se srečala dva korpusa NOV Jugoslavije v dolini Morače s sovjetskim moto-mehaniziranim korpusom, ki je prodrl iz Bolgarije, da bi pomagal osvoboditi Beograd. NOVJ je štela tedaj 51 divizij, razvrščenih v 15 korpusih, poseben korpus narodne obrambe, dve operativni skupini z dvema brigadama in 130 partizanskih odredov. Tej sili so zavezniki prepustili velik del bojišča od Donave do Trsta.

Na razgovorih v vrhovnem štabu, na katerih je razpravljal tudi Tomaž, so sklenili, da razbijejo naše vojaške enote najprej četniške in kvizlinške sile, da bi kontrarevolucija ostala brez vojaške moči, s katero bi lahko poskušala postaviti monarhično oblast. Druga naloga NOV je bila mobilizirati nove sile v vzhodnem delu Jugoslavije za končno zmago nad okupatorjem in vzpostaviti stike z Rdečo armado. Tako bi bila povezana fronta RA in NOVJ proti nacistični Nemčiji.

Že avgusta so se enote NOV ogorčeno bile z nemškimi enotami v Bosni, Črni gori in Srbiji. Nemci so v začetku avgusta poskušali prodreti iz Grčije skozi Črno goro v vzhodno Bosno, kjer je prodor ustavil XII. korpus NOV. Vrhovni štab je tedaj pogosto izdajal povelja. Prizadeval si je, da bi II. in III. korpus v Srbiji zlomila odpor četnikov in enot okupacijske bolgarske vojske na Zlatiboru. 17. divizija je prodrla do 27. avgusta 1944 do desnega brega Lima in se usmerila k Zlatiboru, kamor je prodrla tudi 6. divizija. Proti Srbiji sta se pomikali čez Bosno tudi 11. in 28. divizija, da bi se vključili v XII. korpus.

V času, ko je vrhovni štab ukazal veliko premikanje svojih sil proti vzhodu domovine, je Tomaž poslušal po radiu razveseljive vesti s svetovnih bojišč. Že 25. avgusta so zavezniki osvobodili Pariz in naglo napredovali, 3. septembra so vkorakali v Bruxelles in nadaljevali ofenzivo proti Antverpnu, ki je prešel v njihove roke že naslednji dan. Zmagoslavno so nato prodirali proti Renu. Hitler je moral preboleti izgubo Francije in Belgije!

V NOV Jugoslavije so avgusta in septembra 1944 dotekale nove sveže sile vojakov in omogočale, da je nenehno napredovala. I. proletarska brigada je v kratkem narasla na blizu 8000 mož. Iz novincev in starešin iz starih enot so do začetka oktobra sestavili enajst novih brigad, ki so sestavljale nove divizije. Že v začetku septembra so ustanovili 45. divizijo, 46. divizijo, 1. oktobra 1944 pa 47. divizijo. V južni Srbiji so ustanovili 1. armadno skupino, ki sta jo sestavljala 1. proletarski in 12. korpus. Te sile naj bi osvobodile Srbijo.

Tomaž je predvideval, da bo rajh branil Balkan zaradi vojno političnih razlogov, zato bo potrebno še veliko naporov za osvoboditev Srbije in vse domovine.

Nemško vrhovno poveljstvo je 6. septembra 1944 ukazalo, naj armadna skupina E odide s Peloponeza in z Egejskih otokov v Srbijo, kjer ji bo v pomoč kvizlinška vlada z dvema polkoma in četniškimi skupinami. Te sovražne enote, združene v enoto Fischer, morajo braniti vzhodno Srbijo! Banat bodo branile druge nemške enote.

Sklonjen nad mizo z razgrnjenimi zemljevidi je Tomaž spremljal vojne operacije po Jugoslaviji. V začetku septembra je vrhovni štab izdal ukaz, naj NOVJ pospeši rušitve cest in železniških prog s pomočjo zavezniškega letalstva. Tako bodo naše enote preprečile organiziran umik nemških sil od nas. Septembra 1944 sta III. in V. korpus v Bosni osvobodila skoraj vso osrednjo in zahodno Bosno ter zavzela Banjaluko. 27. divizija III. korpusa je 17. septembra zlomila odpor ustaško-domobranske brigade in osvobodila Tuzlo. 38. divizija je premagala 1. gorsko nemško divizijo.

V drugi polovici septembra je vročina na Visu popustila. Posebno ob večerih je vel z morja hladnejši zrak, ko se je hotel Tomaž na kratkem sprehodu nekoliko odpočiti od dnevnega duševnega napora. V urah počitka se mu je vsiljevala prijetna misel, da bo vojne kmalu konec — z zmago zaveznikov. Nemčija bo morala slej ko prej položiti orožje, drugače bodo zavezniške armade prodrle na nemška tla. Svetla misel na konec vojne je dvigala duha, je spodbujala k vztrajnemu delu.

Na Visu je vrhovni štab neposredno vplival na bojno aktivnost VIII. korpusa. Poveril mu je osvoboditev Dalmacije. 26. divizija VIII. korpusa je 11. septembra 1944 krenila z Visa in premagala na Braču, Hvaru, Korčuli in Mljetu ter Pelješcu 118. nemško lovsko divizijo. Na koncu septembra 1944 je vrhovni štab poveril 29. diviziji nalogo, da osvobodi Dubrovnik, kar je izpolnila 18. oktobra. Nemška 118. divizija se je umaknila v Srem, nato pa na Madžarsko. Osvobojena je bila vsa obala od izliva Neretve do Splita. Septembra je vrhovni štab odredil vsem enotam NOV in POJ, da z vso silo rušijo prometne žile.

Na Tomaževem zemljevidu Evrope so bili septembra začrtani novi položaji zaveznikov. Rdeča armada je stala na meji Vzhodne Prusije. Pri tem je bilo 50 nemških divizij odrezanih na baltskem področju od matične zemlje. Rdeča armada je dosegla tudi bregove Visle pred Varšavo. Na jugu je Rdeča armada začela z napadom že 20. avgusta in je na koncu meseca osvobodila vso Romunijo s petrolejskimi polji pri Ploestiju. Že 26. avgusta 1944 se je umaknila iz boja Bolgarija in Nemci so hiteli iz dežele. Septembra 1944 je položila orožje Finska.

Na koncu avgusta je izgubila nemška armada na zahodnem bojišču 500.000 mož, polovico so jih zavezniki ujeli, drugi so padli. Izgubila je skoraj vse tanke, topništvo in kamione. Večina nemških generalov se je zavedala neizbežnega poraza nemške vojske, le Hitler tega ni hotel verjeti.

Septembra je Tomaž sodeloval v štabnih razgovorih vrhovnega štaba o osvoboditvi vzhodnega dela Jugoslavije. Določili so, da bodo najprej obvladali pas ozemlja med Drino in Veliko Moravo, ozemlje vzhodne Srbije ter ozemlje južne Srbije in Makedonije. Nato naj bi sile NOV prešle Veliko Moravo in se združile s silami iz Šumadije in zahodne Srbije, da bi skupno prodrle do Donave in osvobodile Beograd. Del enot NOV bi pri tem južno od Niša preprečeval nemškim silam prodor proti Beogradu.

Septembra je NOV osvobodila Valjevo, Lajkovac, Lazarevac in nato po hudih bojih Arandjelovac. Nemške sile so se umikale iz Grčije po dolini Ibra na sever. Septembra so sile NOV osvobodile dolino Timoka in se na Donavi sešle z Rdečo armado. NOV je pritiskala z enotami na komunikacije in prizadejala sovražniku veliko izgub. Srbska kvizlinška vlada je 3. septembra zapustila Beograd in odšla v Avstrijo.

Vesti, ki jih je pošiljala v vrhovni štab NOV in POS Rdeča armada, so Tomažu povedale, da operirajo v vzhodnem delu Jugoslavije enote 3. ukrajinske fronte, 17. letalska armada in donavska vojna flotilja. Z njimi bo sodeloval 10. gardni strelski korpus 46. armade 2. ukrajinske fronte. Prehod čez Donavo med Orsovo in Turnu Severinom je izsilil 22. septembra 1944. leta 73. korpus. V bran se je postavila sovražna 1. gorska divizija. Sovjetske čete so začele napredovati v noči na 28. september. 30. septembra zvečer sta dva korpusa zavzela Negotin, naš XIV. korpus je držal v rokah poti v zaledju nemških čet od Negotina proti Požarevcu in od Zaječara proti Petrovcu v dolžini okrog 100 km. Tako so razdvojili nemške enote med Zaječarom in Donavo.

Maršal Tito se je zadrževal še v Moskvi. Na poti domov se je 5. oktobra ustavil v romunskem mestu Craiovi in se je 5. oktobra z delegacijo nove domovinskofrontne vlade sporazumel za pomoč bolgarske vojske proti nemškim četam na jugoslovanskem ozemlju pri Nišu, Skopju in Velesu. Nato je prodirala bolgarska vojska proti Nišu. 2. bolgarska armada ga je osvobodila, z njim vred pa tudi Leskovac. Z operacijami so začeli 8. oktobra. Bolgarska armada je razbila nemški odpor pri Beli Palanki in prodirala naprej. Nemško 7. SS divizijo pa so stisnile sile NOVJ, bolgarske enote in enote Rdeče armade.

Ker je Tomaž verno spremljal prodiranje proti nemškim silam v Jugoslaviji, moramo napisati še, da je 46. sovjetska armada napredovala severno od Donave, ko je prebila nemško obrambo na obronku Transilvanskih Alp. Do 1. oktobra je dosegla jugoslovansko-romunsko mejo. Gardni strelski korpus je prodiral proti Vršcu in Beli Crkvi, 31 korpus proti Zrenjaninu, 37. korpus pa proti Kikindi. Glavnina armade je z dvema vojvodinskima brigadama in skupino partizanskih odredov naglo napredovala k Tisi.

V. R.

(Dalje prihodnjič)

Vaše zdravje

IDEALNA TEŽA

V zadnjem času problem normalne teže ne vznemirja samo ljudi, ki pazijo na vitkost. Vznemirja tudi zdravnike, ki mislijo, da povzroča odvečna teža obolenja srca in žil in da je vzrok prezgodnje arteriosskleroze. Stvar je v tem, da je vedno manj ljudi srednje starosti z idealno težo. Kakor po pravilu se teža ljudi, ki se ne ukvarjajo s fizičnim delom, znatno poveča. To se da pojasniti s tem, da njihovo mišičevje ni dovolj obremenjeno in da prav ti ljudje uživajo visoko kalorično hrano.

Po podatkih ameriških znanstvenikov ima okrog 20 % prebivalcev ZDA v starosti 30 let odvečno težo, ki presega normalno za 20 %. Rezultati raziskav v ZDA govore o tem, da povečuje odvečna teža umrljivost za enipolkrat. Ona je tudi povzročitelj hipertonije in arterioskleroze.

Kako bomo ohranili normalno težo?

V prvi vrsti je potrebno vpeljati v življenjski dnevni red več gibanja in omejiti prehrano na potrebe organizma po potrošni energiji. Za določanje idealne (normalne) teže je več načinov oziroma formul. Zelo je razširjeno določanje normalne teže po dolžini telesa. Francoski antropolog Broc je določil sedaj povsod znano formulo, po kateri je idealna teža število (v kilogramih), ki jih ima človek nad 100 v centimetrih svoje višine. So pa še druge formule za določanje normalne teže. Po Bongradu je normalna teža telesa število kilogramov, ki ga dobimo, če množimo centimetre dolžine s centimetri obsega prsi in zmnožek delimo z 240. So pa še druge formule za določanje normalne telesne teže, vendar imajo vse svoje pomanjkljivosti: nimajo poddoločil na starost in spol. Prav zaradi tega so uporabne samo za mlade ljudi v starosti od 25. do do 30. leta.

Za zrelo in priletno obdobje je potrebno uporabiti drugačno formulo, in sicer je treba prišteti na vsakih deset let starosti 3 % k centimetrom, kar pomeni kilograme normalne teže.

Naslednja tabela prikazuje idealno težo po velikosti, starosti in spolu.

	STAROST									
	20—29		33—39		40—49		50—59		60 in več	
	Moš. Teža	Žen. Teža	Moš. Teža	Žen. Teža	Moš. Teža	Žen. Teža	Moš. Teža	Žen. Teža	Moš. Teža	Žen. Teža
150	51,3	48,9	56,7	53,9	58,1	56,5	58,0	55,7	57,3	54,8
152	53,1	51,0	58,7	55,0	61,5	59,5	61,1	57,6	60,6	55,9
154	55,3	53,0	61,6	59,1	64,5	62,4	63,8	60,2	61,9	59,0
156	58,5	55,8	64,4	61,5	67,3	66,0	65,8	62,4	62,4	63,7
158	61,2	58,1	67,3	64,1	70,4	67,9	68,0	64,5	67,0	62,4
160	62,9	59,8	69,2	65,8	72,3	69,9	69,7	65,8	68,2	64,6
162	64,6	61,6	71,0	68,5	74,4	72,2	72,7	68,7	69,1	66,5
164	67,3	63,6	73,9	70,8	77,2	74,2	75,6	72,0	72,0	70,0
166	68,8	65,2	74,5	71,8	78,0	76,5	76,3	73,8	74,3	71,5
168	70,8	68,5	76,2	73,7	79,6	78,2	77,9	74,8	76,0	73,3
170	72,7	69,2	77,7	75,8	81,0	79,8	79,6	76,8	76,9	75,0
172	74,1	72,8	79,3	77,0	82,8	81,7	81,1	77,7	78,3	76,3
174	77,5	74,3	80,8	79,0	84,4	83,7	82,5	79,4	79,3	78,0
176	80,8	76,8	83,3	79,9	86,0	84,6	84,1	80,5	81,9	79,1
178	83,0	78,2	85,6	82,4	88,0	86,1	86,5	82,4	82,8	80,9
180	85,1	80,9	88,0	83,9	89,9	88,1	87,5	84,1	84,4	81,6
182	87,2	83,3	90,6	87,7	91,4	89,3	89,5	86,5	85,4	82,9
184	89,1	85,5	92,0	89,4	92,9	90,9	91,6	87,4	88,0	85,8
186	93,1	89,2	95,0	91,0	96,6	92,9	92,8	89,6	89,0	86,3
188	95,8	91,8	97,0	94,4	98,0	95,8	95,0	91,5	91,5	88,8
190	97,1	92,3	99,5	95,6	100,7	97,4	99,4	95,6	94,8	92,9

Če je teža za več kot 20 % večja od normalne, je to že zamaščenost, to je patološko stanje, ki zahteva zdravniško kontrolo in opazovanje. V takih primerih priporočamo v prvi vrsti pregledati srčni, žilni in endokrini sistem, omejiti prehrano in izvesti vrsto zdravniških in profilaktičnih ukrepov. Če je teža višja od normalne za manj kot 15 ali 20 odstotkov, so nastale spremembe zaradi preobilne hrane in premalo gibanja ali fizičnega dela. Zaradi tega je v teh primerih potrebno omejiti prehrano in obremeniti mišičevje, torej več delati oziroma se gibati.

Omejitev v prehrani pomeni znižanje števila kalorij vseh dnevnih obrokov. Tu se da največ storiti pri kruhu, pecivu, testeninah, sladkorju, masti, mastnem mesu itd. Jesti je treba pogosteje, vendar v manjših obrokih, se več gibati in telesno delati ter bivati na svežem zraku. Vendar ni potrebno prav pri vseh primerih prevelike teže le-te zniževati. Če odrasel človek vrsto let nosi preveliko težo lastnega telesa, bi naglo hujšanje lahko povzročilo organizmu veliko škodo. Zaradi tega je temeljna naloga v takšnih primerih preprečevanje naraščanja teže.

Je pa glede človekove teže še druga skrajnost: premajhna teža. Včasih naletimo na človeka, ki ga skoraj nič ni. V takšnih primerih se je treba obrniti do zdravnika po nasvet, kako povečati težo na normalno.

Vsakdo bi moral poznati svojo normalno težo. Potem bi tudi s pogostejšim tehtanjem lahko kontroliral, če je v mejah normale ali ne.

MP

KOTIČEK ZA KMETOVALCE IN VRTIČKARJE

Neobdelano žitno strnišče – velika malomarnost – Žetvi naj takoj sledi plug

Ugodno vreme omogoča normalno žetev, ki kaže na zadovoljive pridelke. Na njivah, kjer so valovala lepa žita, so kombajni ali kosci zapustili strnišča, ki jih skrben gospodar ne bo pustil neobdelanih.

Neizkoriščeno ali celo neobdelano žitno strnišče pomeni veliko malomarnost, zlasti pri tako velikem pomanjkanju zemlje, kakor je v Sloveniji.

Gola zemlja je v najtoplejših mesecih izpostavljena močni sončni pripeki in uničujočemu delovanju poletnih ploh, zaradi česar se močno kvarita njen zlog in rodovitnost. Plevel ima najboljše pogoje za bujen razvoj. S tem da puščamo strnišča neobdelana, se odpovedujemo sončni energiji, ki bi prav v poletnih mesecih, če je le dovolj vlage, ustvarila velike količine organske snovi. S strniščnimi posevki ne zavarujemo samo zemlje pred propadanjem, temveč dobimo pri dobrem oskrbovanju prav velike količine pridelkov.

V vsej naši okolici je po žetvi žita dovolj toplote in časa do nastopa jesenskih mrazov za sorazmerno dober pridelek strniščnih rastlin, če izberemo primerne rastline. Vsekakor pa mora srpu takoj slediti plug in nato nova setev, kajti en dan v juliju pomeni za rast več kakor deset jesenskih dni. Razen tega pa lahko na težjih zemljah vsako obotavljanje pri preoravanju strnišča sploh onemogoči oranje in setev zaradi izsušitve zemlje.

Za kalitev in dober razvoj strniščnih rastlin je pri nas mnogo bolj kritično pomanjkanje vlage, zlasti v sušnih poletjih. S prikladno agrotehniko (čim prejšnje preoravanje strnišča, valjanje ali celo namakanje) pa lahko uspešno izboljšamo manj ugodne prirodne pogoje.

Zaradi težnje po čim prejšnji setvi ne smemo delati napak in njive le površno pripraviti za setev strniščnih posevkov.

Površna ali preplitva priprava zemlje ima vedno za posledico neuspel strniščni posevek. Samo groba površinska obdelava, na primer z grebačem ali s krožno brano, nikakor ne zadostuje. Zemljo moramo v redu preorati in obdelati. Globina oranja naj bo 18 do 20 cm. Zlasti ob suši je kalitev semena na globlje preorani zemlji mnogo boljša in hitrejša, ker je zemlja v večji globini le nekoliko vlažnejša. Pri tem pa je treba upoštevati dejstvo, da zlasti drobno seme ne sme priti v prerahlo zemljo; zato je treba pred setvijo zemljo po potrebi povaljati.

Zaradi kratke rastne dobe, ki jo imajo na razpolago strniščne rastline, morajo biti hranilne snovi rastlinam čimbolj dostopne. Zato je najbolje, če že predhodni rastlini odmerimo večje količine fosfornih in kalijevih gnojil. Kolikor tega nismo napravili, potrosimo na hektar 250 do 400 kg fosfornih in 200 do 350 kg kalijevih gnojil na strnišče ter jih zaorjemo. Razen metuljnicam moramo vsem rastlinam ob setvi ali presajanju izdatno pognojiti tudi z lahko topljivim dušičnatim gnojilom (300 do 500 kg nitromonkala na hektar). Rastlinam, ki ostanejo na njivi do pozne jeseni (krmni ohrovt, korenje, repa, ogrščica pa tudi pesa in kavla), gnojimo z dušikom dvakrat, ob setvi in tri do štiri tedne kasneje.

Namesto dušičnatih in delno kalijevih gnojil z uspehom rabimo gnojnico.

V širše vrste sejane oziroma presajene rastline (korenovke, krmni ohrovt) okopavanje dobro poplačajo z večjim pridelkom.

Strniščne posevke — repo, ajdo, korenje in proso — moramo zamenjati, če hočemo pridelati več in boljšo krmo ter hkrati čimbolj izboljšati zemljo. Ajda in proso sta kot krmni rastlini malo vredni. Tudi pridelek zrnja je zlasti pri ajdi zelo majhen in nezanesljiv. Razen tega sta ti dve rastlini neugodnici ter bi ju bilo treba že zaradi tega zamenjati z boljšimi rastlinami, kot so: soja, graščica, ogrščica, pitnik.

Naša najbolj razširjena strniščna rastlina repa daje sicer v vlažnih in hladnejših krajih precej velik pridelek korenov, ki pa zaradi velikega odstotka vode nimajo velike krmne vrednosti. V takih krajih sta zlasti presajeni krmni ohrovt in avla (pa tudi korenje) uspešnejši krmni rastlini. V toplejših krajih lahko repo uspešno zamenjamo tudi s pitnikom, katerega pridelovanje je tudi cenejše kakor pridelovanje repe, in s sojo.

OD TOČE POŠKODOVANE VINGRADE TAKOJ POŠKROPITI

V začetku tedna je v nekaterih predelih Haloz, v okolici Leskovca, Podlehnika in drugod padala močnejša toča, ki je napravila veliko škodo. Da škoda ne bo še večja in da bomo rešili, kar se rešiti da, priporočamo vsem vinogradnikom, ki doslej svojih vinogradov še niso poškropili, da vse močno prizadete vinograde takoj očistijo in jih poškropijo z enim izmed bakrenih preparatov, kot so 1—1,5-odstotno bordojsko brozgo ali 0,7-odstotnim cuprablauom. Če jim primanjkuje bakrenih pripravkov, lahko uporabijo tudi organske fungicide, kot so orthophaltan ali dithan M 45 ali zineb ali ortocid. Enemu izmed fungicidov obvezno primešajte še 0,3-odstotni cosan in 0,1-odstotni sandovit, da hkrati zavarujete trto in grozdje pred oidijem.

Drobne zanimivosti

Klub majhnih ljudi (nizke postave) je bil odprt v Španiji. Ima 45 članov. Njegova osnovna naloga je oskrbovanje svojih članov z gledališkimi vstopnicami v prvih treh vrstah.

*

Klub plešavcev so ustanovili v Zahodni Nemčiji. Uprava kluba se je obrnila na vlado z zahtevo, da bi osebam, ki postanejo plešaste pred 40. letom, nabavili lasulje na državne stroške.

*

V New Yorku obstaja klub dvojnikov. Član tega kluba postane lahko samo tisti, ki je zelo podoben kakšni znameniti osebi. Klub šteje enajst Eisenhowerjev in sedem Churchillov.

*

Klub samcev na Holandskem je bil po predlogu člana P. J. Kuta reorganiziran v politično stranko. Klub se je hotel udeležiti parlamentarnih volitev. Kut je izjavil, da po njegovih zapažanjih ocenjujejo holandski samci samsko življenje za idealno obliko življenja in da so pripravljeni boriti se za njo.

*

Klub ločencev iz New Yorka ima podružnice v 30 mestih ZDA. Pred kratkim je predlagal revizijo zakona o ločitvi.

*

Klub za zaščito tašč v Argentini šteje 137 članov. To so zeti, ki se lepo obnašajo do svojih tašč.

VZGOJNA VPRAŠANJA

ALI ZNAMO GLEDATI FILM?

Rekli boste: »Kako smešno vprašanje! Nič lažjega kot to: kupiš karto, sedeš in gledaš!«

Namenili smo se torej v kino. Vzroki za obisk so različni: nekaterim je dolgčas, druge zanima film, tretji spremljajo znanca, nekateri imajo v kinu sestanek — in še več vzrokov bi lahko našteli. Luči v dvorani ugasnejo in vsa pisana množica obiskovalcev se zastrmi v platno — ljudje različnih starosti, poklicev, nazorov in izobrazbe. Toda kot vsakdo ne more brati kakršne koli knjige, tako tudi vsakdo ni zrel za gledanje in dojemanje vsakega filma. To je torej vzrok, da je tudi v našem mestu večkrat slišati pritožbe zaradi obnašanja nekaterih neotesancev v kinu. To so namreč tisti, ki ne znajo gledati filma!

Rojstvo filma sega v peto leto pred začetkom našega stoletja. V prvem četrtletju dvajsetega stoletja pa je nastal zvočni film. Film je sedma, najmlajša umetnost in seveda hkrati tudi industrija, ker je prodajanje filmov pač trgovina. Film je tudi najbolj množična od vseh umetnosti in dostopen vsakomur, pa če ima o umetnosti kaj pojma ali ne! To čudo tehnike nam ohranja verno podobo 20. stoletja, reproducira, prikazuje daljne dežele in nedosežnost, ki je brez filma ne bi nikoli spoznali (na primer znani film Svet tišine, ki prikazuje življenje v morskih globinah). Film je tudi zvesti znanstvenikov pomočnik in pomočnik učitelja moderne šole.

Kdor zna pravilno vrednotiti film, se v kinu ne bo nikdar nedostojno obnašal, niti ne bo glasno govoril in motil sosedov s svojimi pripombami.

Od česa je torej odvisno vrednotenje filma? Vsekakor od izobrazbe. Bolj ko je človek izobražen, bolj bo znal vrednotiti film, vedel bo, koliko dela je treba, da nastane film, koliko telesnih in duševnih naporov je potrebno, da se pred nami na filmskem platnu v dveh urah zvrste dogodki nekega filma. Ko v kinu ugasnejo luči in se prične predstava, marsikdo zdolgočaseno gleda, kako prek platna najprej stečejo nekakšni napisi, ki ga prav nič ne zanimajo, temveč komaj čaka, da bi se film že pričel. Mogoče ga zbode v oči ime kake slavne filmske zvezde, režiserjevega ali pa avtorjevega imena si pa sploh ni zapomnil. Toda vredno bi bilo vedeti, kako film nastane:

Najprej morajo narediti osnutek (sinopsis), navadno kakih pet tipkanih strani, temu sledi osnutek dialoga, ki obsega 30 do 40 strani, nato pa obsežna knjiga scenarij, literarna snemalna knjiga in režijska knjiga ali tehnični projekt filma. Vsak film ima predvideno tudi število snemalnih dni in seveda finančni proračun. Priprave na film zahtevajo torej mnogo časa in denarja.

Marsikateri filmski kader, ki ga udobno sede gledamo v kinu, je bil sneman pod silno težkimi pogoji ali celo v smrtni nevarnosti, ko se gledalcem o tem sploh ne sanja!

Dobro bi bilo vedeti tudi nekaj o zvrsteh filma. Teh je več kot štirideset. In katera zvrst najbolj zanima naše povprečne gledalce? Vsekakor zabavni film: kavbojke, vesterni, kriminalke, gangsterski filmi, pustolovski ali kaki spektakli, manj pa dokumentarni, eksperimentalni in poljudno znanstveni.

A. G.

(Konec prihodnjič)

HENRY SLESAR

Jokajoča vdova

Slednjič sem končal s svojimi poizvedbami. Zdaj moram izpolniti samo še tiskovino.

Zavarovalna polica št. 980.113 C.

Ime zavarovanca: George Trivell.

Vrsta zavarovanja: življenjsko, v primeru smrtne nezgode dvojna vsota.

Vsota: 80.000 dolarjev.

Prejemnik: Jane Trivell (vdova).

Tako, to bi bilo opravljeno. Škoda, da je trajalo toliko časa. Toda bil je trd oreh. Pismo z obvestilom o Trivellovi smrti sem prejel 9. aprila in takrat ni bilo povoda za kakršen koli sum. Trivell je bil star petintrideset let, v naslednjem mesecu bi jih dosegel šestintrideset, če ne bi bile odpovedale zavore njegovega avtomobila. Bil je vodilni nameščenec neke tovarne oblek. Na podlagi naše police bi morali ves znesek življenjskega zavarovanja izplačati njegovi vdovi.

Kot sem že omenil, je vse kazalo, da je stvar v redu. Toda zavarovalni inšpektor je obvezno dolžan biti nezaupljiv. Zategadelj sem se odpravil k policijskemu stotniku cestne policije Le Mayu. Povedal mi je, da je Trivell vozil nekaj nad sto, torej tesno nad največjo brzino, po neki cesti izpadnici. Bilo je rano zjutraj, na cesti so bili že nekateri veliki tovornjaki za dolge proge.

Nenadoma je avtomobil pred Trivellom zavrl. Tudi Trivell je hotel zavreti — a ni šlo. Poskušal je kreniti na levo, a je v istem hipu privozil iz nasprotne smeri eden od že omenjenih velikih tovornjakov. Trivell se je vanj zaletel. Ko je policija preiskala razbitine njegovega avtomobila, je odkrila luknjo v zavorni cevi. Nič ni kazalo, da bi bil kdo to luknjo zvrtal zlonamerno.

Nato sem obiskal vdovo. To je bila huda zadeva. Jane Trivell je bila sprva sicer kar zbrana, toda ko sem omenil pokojnika, je pričela tuliti. Prava slika obupa! Bila je lepa, s solzami ali brez njih, čedne postave, ozka v životu in prijetnih oblin.

»Moj mož je bil dober vozač,« je ihtela. »Sicer sem ga večkrat zbadala, ker je vozil prehitro. Toda vedno je odlično obvladal svoje vozilo. Tako dober mož je bil, tako ljubezniv...« In solze so kar lile po njenih licih. Poslovil sem se s sklepom, da bom svoje poročilo takoj oddal s predlogom, naj vdovi izplačajo zavarovalnino.

V zadnjem trenutku pa sem si premislil. Poprej sem hotel govoriti še z nekaterimi znanci zakoncev Trivell. Njuni najboljši prijatelji so bili Wolmanovi, ki so stanovali v mestnem središču. Zelo pohvalno so se izrazili o Trivellovih in povedali, da sta bila zelo srečen par.

Kljub temu sem želel slišati še kako drugo mnenje. Zato sem se odpravil k miss Hortense Carver, starejši dami in sosedi Trivellovih. Stara dama je bila odločno drugačnega mnenja kakor Wolmanovi. »Srečna?« je dejala. »To je odvisno od tega, kaj razumete s tem.«

»Toda ali imate kakršenkoli vzrok za domnevo, da se nista dobro razumela?«

»To vem,« je odgovorila odločno. »O, ne da bi se bila kregala. Nobenih prepirov ni bilo ali česa podobnega. Seveda sta bila zelo pogosto zdoma. On je vedno ‚delal nadure'. No, saj vemo, kako je s tem. Kdor ni povsem slep, je takoj opazil, da tu ni vse v redu. Ali še bolje — kdor ni popolnoma gluh.«

»Gluh? Ali niste pravkar povedali, da se Trivellova nista nikoli prepirala?«

»Zagotavljam vam, da je bila Trivellova žena velika reva. Morali bi jo kdaj slišati, kako je ihtela. Da se mi je trgalo srce! Če me vprašate — ona je prav gotovo vedela za početje svojega moža. Toda vedno je samo tulila.«

No, in tako sem svoje poročilo odložil še za teden dni. Napotil sem se k dr. Jonasu Levyju, ki je bil hišni zdravnik Trivellovih.

»Mrs. Trivell je popolnoma zdrava,« je povedal. »Ni imela otrok, to je res, toda bila je komaj dve leti poročena. Zdravstveno je vsekakor povsem normalna.«

»In George Trivell?«

»Tudi.«

»Toda kako je z njenim duševnim stanjem? Ali je bila nagnjena k melanholiji? Morda je trpela za duševno pobitostjo?«

»Nikakor ne.«

Gotovo boste zdaj začeli dvomiti o mojem duševnem stanju — toda niti po teh poizvedbah nisem oddal svojega poročila. Nato sem dobil od svoje zavarovalnice opomin. Povedali so mi, da sem s to zadevo zapravil že dovolj časa, in če svojih pomislekov končno ne bom znal opravičiti, bom moral čez teden dni brezpogojno predložiti svoje poročilo. Navsezadnje mora mrs. Trivell dobiti svoj denar.

Teden dni je zelo kratka doba. Neodločen sem še enkrat obiskal Jane Trivell. Ko sem previdno potipal, kako je bilo z zakonsko zvestobo njenega moža, je le malo manjkalo, da me ni vrgla po stopnicah. Seveda sem razgovor takoj prekinil.

Odšel sem k Seeworthu, šefu podjetja, pri katerem je bil Trivell zaposlen. Seeworth je povedal: »George Trivell? Sijajen človek! V nekaj letih bi bil zavzel pri nas drugo mesto. To bi bil zadnji človek, ki bi bil po mojem mnenju sposoben za kake stranske skoke v zakonu.«

»Ali je res, da je delal veliko nadur?«

»Stalno!« je potrdil Seeworth. »Živel je samo za delo.«

Ko sem prišel do te točke, sem bil skorajda že pripravljen vreči puško v koruzo. V treh dneh bom moral oddati svoje poročilo, a imel sem samo izjavo stare sosede, ki mi je natvezla zgodbo o neki »notranji žalosti«.

Nič pametnejšega mi ni prišlo na um kakor čakati. In to v avtomobilu nasproti hišnega vhoda Jane Trivell. Da povem bolj točno, prežal sem od petka 4. maja, ob deseti uri predpoldne.

Vendar pa je ob 11.30 prišla Jane Trivell iz hiše, vzela svoje drugo vozilo — volkswagen — in se odpeljala. Sledil sem ji do bencinskega servisa. Tam je vzela bencin in se odpeljala nakupovat. To je bilo vse.

Še tega dne zvečer točno ob 19.42 je prišla ponovno iz hiše. Tokrat je imela na sebi črno koktajl obleko s svetlo sponko na rami. Sedla je v vozilo in se odpeljala k bencinskemu servisu. Že zaradi tega sem pričel sumiti. Saj je vendar šele predpoldne napolnila bencinski tank, torej bencina ni potrebovala.

Prav na kratko se je pomenila z nekim mlajšim človekom, nameščencem pri servisu. Nato se je le-ta umaknil v zgradbo, in ko je ponovno prišel iz nje, je namesto delovne obleke imel na sebi rjavo obleko iz tvida. Usedel se je na sedež poleg nje in oba sta se naglo odpeljala.

Jaz seveda za njima. Usmerila sta se proti nekemu gostišču, ki mu pravijo »Pri svečniku«. Izbral sem si mesto v kotu, odkoder sem ju mogel dobro opazovati. Žal nisem mogel prisluškovati njunemu razgovoru, toda ko sta po večerji odšla, sta se držala za roke. Kasneje sta se popeljala do bližnjega gozda in si poiskala mesto v zatišju...

Ostanek zgodbe je zabeležen v policijskem poročilu. Obvestil sem svojega starega prijatelja poročnika McMahona, ki dela v komisiji za umore. Poskusil je svojo srečo s taktiko presenečenja.

McMahon je prijel mehanika bencinske črpalke in mu povedal, da je Jane Trivell že priznala in svojega ljubimca obdolžila umora Georgea Trivella. Mehanik je bil od besa ves iz sebe in je kričal, da je vsega kriva samo in edino ona. Vse je sama zasnovala, mehanik pa je na njeno izrecno željo opustil popravilo zavore.

Ali ni to očiten zločin? Nihče ni ničesar storil — in prav v tem je bil zločin! Oba sta pustila, da se je ubogi George odpeljal s pokvarjenim avtomobilom, in čakala na to, kar se bo moralo slej ko prej zgoditi.

To bi torej bila ta zgodba. Kakor sem že povedal, je škoda, da je trajalo toliko časa. Vendar pa se je čakanje izplačalo, ker si je moja zavarovalnica prihranila osemdeset tisoč dolarjev.

Da, še nekaj. Hoteli bi še vedeti, zakaj je Jane Trivell vedno jokala. Tega dolgo nisem mogel dognati, toda slednjič sem razjasnil tudi to: Jane Trivell ni mučilo nikakršno notranje gorje. Saj je imela namero spraviti svojega moža s sveta. In tako je že poprej vadila vlogo jokajoče vdove.

ŠPORT

I. TURNIR V MALEM NOGOMETU ZA PREHODNI POKAL PTUJSKEGA ŠTUDENTSKEGA KLUBA V LJUBLJANI

Ptujski študentski klub se je odločil v počitnicah oživiti športno aktivnost v domačem kraju, zato je sklenil, da vsako leto v juliju organizira turnir v malem nogometu za prehodni pokal PŠK.

Na javni razpis se je priglasilo devet ekip, in sicer JLA I, Kidričevo, JLA II, Hajdina, TAP, Breg, »Orfeji«, »Ljutomerska« in organizator »Student«. Po pravilih tekmovanja, ki jih je sestavil organizator, so z žrebanjem ob navzočnosti zastopnikov vseh ekip določili dve skupini, in sicer:

SKUPINA A:
1. »Orfeji« kot nosilec skupine,
2. Kidričevo,
3. JLA II in
4. Breg.

SKUPINA B:
1. »Student« kot nosilec skupine,
2. JLA I,
3. Hajdina in
4. »Ljutomerska«.

»Ljutomerska« je v torek popoldne v kvalifikacijski tekmi premagala ekipo TAP s 4:2 in tako postala četrti član skupine B.

V obeh skupinah igra vsak z vsakim, zmagovalca skupin pa postaneta finalista in se bosta v finalni tekmi pomerila za prehodni pokal.

Polfinalno tekmovanje se je pričelo v sredo popoldne.

Danes bodo na sporedu naslednja srečanja:

ob 17. uri JLA — »Ljutomerska«,

ob 18. uri »Student« — Hajdina,

ob 19. uri »Orfeji« — Kidričevo.

Jutri pa se bodo pomerili:

ob 17. uri Kidričevo — Breg,

ob 18. uri »Orfeji« — JLA II,

ob 19. uri »Student« — JLA I.

V nedeljo, 23. julija, bo ob 19. uri tekma za 3. in 4. mesto, pričetek finalne tekme pa bo pod svetlobo reflektorjev ob 20. uri.

Po finalni tekmi — ob 21. uri — na stadionu pripravil organizator za gledalce ples z zanimivimi presenečenji, zato vabi klub ptujskih študentov ljubitelje malega nogometa od 19. do 23. tega meseca, posebno pa še v nedeljo, 23. julija zvečer, na stadion RK »Drava« ob Ormoški cesti. L. A.

Ptujčani prvaki Štajerske v modelarstvu

V nedeljo, 16. julija, je bilo tekmovanje v hitrostnih modelih za pokal Štajerske v dveh kategorijah. V obeh kategorijah so postali Ptujčani štajerski prvaki. V kategoriji hitrostnih modelov je bil prvi Peter Alič, ki je z modelom dosegel hitrost 190,5 km na uro. Rezultat, ki ga je dosegel, je zelo dober.

V drugi kategoriji skupinske vožnje, v kateri sodelujeta pilot in mehanik, je bila zopet prva ekipa iz Ptuja: Alič-Kostanjevec s časom 12 minut in 10 sekund. Druga je bila ekipa iz Gradca: Nitche-Kühnegger. Tretja je bila ekipa iz Maribora.

V bodoče pripravljajo modele z radio upravljanjem. Tekmovanje z njimi je vedno bolj popularno v svetu in postaja tudi pri nas. Radio napravo že imajo.

Težava je nastala zaradi pomanjkanja prostora za tekmovanje in vaje. Do sedaj so uporabljali parkirni prostor pred farmo piščancev na Bregu. Sedaj to ni več mogoče, ker ga je podjetje uporabilo v parkirne namene. Zvedeli so, da bodo gradili kotalkališče v Kidričevem. Ta prostor bi lahko uporabljali tudi modelarji.

20 članov kluba dela v nezadovoljivem prostoru, ker je precej vlažen. Posledice ostajajo na letalskih modelih in materialu. Deset članov že uspešno tekmuje.

Ta mesec bo tričlanska ekipa sodelovala na državnem in mednarodnem tekmovanju v Varaždinu. V septembru bo zopet več republiških tekmovanj. Sezono bodo končali z najbolj zahtevnim tekmovanjem v državi za pokal republike. Udeležile se ga bodo modelarske ekipe vseh držav v Evropi. Tekmovanje bo v Zagrebu. ZR

Danes in jutri

KINO GORIŠNICA

23. julija francoski film **LJUBIVA SE.**

KINO ORMOŽ

22. in 23. julija ameriški barvni kinemaskopski film **KOMANČI;** 26. julija francoski vistavisionski barvni film **NA JAMAJKO.**

KINO TOMAŽ PRI ORMOŽU

23. julija češki film **SMRT SE IMENUJE ENGELCHEN.**

LUNINE SPREMEMBE IN VREMENSKA NAPOVED ZA ČAS OD 22. DO 30. JULIJA

Polna luna bo v petek, 21. julija, ob 15.39.

Napoved: Večji del tedna bo lepo vreme. Okrog četrtka, 27. julija, bodo nevihte. Tudi v petek, 28. julija, bodo še tu in tam plohe. V soboto, 29., in v nedeljo, 30. julija, bo lepo in vroče. Sledi slabo vreme.

Alojz Cestnik

Objave in oglasi

PRODAM

PRODAM novo uvoženo glavno gred (kurblvelo) za motorno kolo puch 175. Bogomir Krajnc, Lancova vas 13, Videm.

MOTORNO KOLO MZ 125 m³ prodam. Vprašajte, Ptuj, Zagrebška 33.

PRODAM kuhinjsko kredenco, štedilnik in mixer znamke BBC. Vprašajte pri Hlupič, Prešernova 25, Ptuj.

PRODAM dobro ohranjen globok otroški voziček — nemške znamke. Hajdoše 79.

HIŠO z gospodarskim poslopjem in 3 ha zemlje prodam. Kolarič, Mestni vrh 113, Ptuj.

NOVO HIŠO in 30 arov zemlje prodam. Milan Djuraševič, Dravski dvor 24 pri Marjeti na Dravskem polju.

ŠIVALNI STROJ BAGAT prodam. Naslov v upravi.

DOBRO OHRANJENO motorno kolo tomos-galeb ugodno prodam. Naslov v upravi.

OPREMLJENO SOBO in kuhinjo oddam takoj. Mariborska 10, Ptuj.

RAZNO

GRADBENI TEHNIK išče opremljeno sobo — dober plačnik. Ivan Kopše, Jadranska 6, Ptuj.

OPOZARJAM vsakogar, ki se sprehaja po mojem sadonosniku (pod Sarafinom) predvsem v času dozorevanja sadja, da bom primorana proti kršilcem sodno postopati. Marija Kunstek, Krčevina pri Ptuju 115.

KUPIM njivo ali gradbeno parcelo do 3 km iz Ptuja. Naslov v upravi.

VAJENKA prvega letnika išče opremljeno sobo ali gre za sostanovalko. V prostem času pomaga v gospodinjstvu. Naslov v upravi.

KDOR MI PRISKRBI družinsko stanovanje, plačam najemnino za dve leti naprej in dam nagrado 100.000 S din. Naslov v upravi.

Nesreča ne počiva

Prejšnji teden sta se pripetili v občini dve smrtni nesreči.

V četrtek, 13. julija 1967, je v Slovenji vasi na stranski cesti proti kanalu po drugi uri popoldne tovorni avto povozil kolesarko do smrti. Kolesarka Marija Hriberšek iz Hajdoš št. 2 je vozila po desni strani, voznik tovornjaka, Ivan Gašper iz Slovenje vasi, pa po levi strani ceste. Zaradi nesporazuma pri srečanju je tovornjak kolesarko do smrti povozil.

V petek 14. julija se je na Zagrebški cesti št. 60 pri Ptuju pripetila huda prometna nesreča. Voznik osebnega avtomobila fiat 750, Mirko Tomanič, iz mariborske ceste 4 je do smrti povozil šestletno deklico Ljubico Bedrač iz Zagrebške ceste. Vzrok nesreče še ugotavljajo pristojni organi.

Še en klub

V Londonu deluje klub poklicnih nesrečnikov. Na prvem sestanku so sprejeli v članstvo izžvižgane igralce, nepriznane umetnike, nepoznane muzikante in advokate, katerih kliente so poslali na vislice.

TRGOVEC

Mali Ivan, ki se odpravlja spat, pravi svoji lepi, mladi pestunji: »Marta, obljubili ste mi poljub, če bom ves dan priden.«

Pestunja: »Da, zaslužil si ga. Lahko ti ga takoj dam.«

Ivan: »Hvala, ne! Poljub sem prodal svojemu velikemu bratu za en dolar.«

ABSOLUTEN ODGOVOR

Z možem se kregava povprečno enkrat tedensko.

Vi tudi?

Ne, moj mož dobi plačo le enkrat na mesec.

Skupščina občine,

Občinski komite ZK,

Občinska konferenca SZDL.

Občinski sindikalni svet,

Občinski odbor Zveze borcev narodnoosvobodilne vojne,

Občinski komite ZMS

Slovenska Bistrica

čestitajo ob dnevu vstaje slovenskega naroda

Ob dnevu vstaje slovenskega naroda — 22. juliju — čestita vsem delovnim ljudem Slovenije

Dom dr. Jožeta Potrča Poljčane

Intes

ŽIVILSKI KOMBINAT, **MARIBOR**

proizvaja in priporoča cenjenim odjemalcem kvalitetne izdelke svojih mlinov, tovarne testenin, pekarn in slaščičarn. Cenjenim odjemalcem in poslovnim prijatelejm želi srečen dan vstaje — 22. julij— ter se priporoča.

Živilski kombinat INTES, Maribor

Zavarovalnica Maribor

ŽELI OB DNEVU VSTAJE VSEM SVOJIM ZAVAROVANCEM MNOGO POSLOVNIH USPEHOV!

TEKOL

OBRTNO GRADBENO PODJETJE ZA TEHNIČNO ZAŠČITNA DELA, **MARIBOR,** TRŽAŠKA CESTA 44,

izvršuje: slikarska dela, antikorozijsko zaščito vseh železnih konstrukcij in plovnih objektov, metalizacijo in plastifikacijo.

Ob dnevu vstaje — 22. juliju — želi vsem delovnim ljudem še vnaprej mnogo uspehov!

OBRTNO PODJETJE
NIKROM — GALVANIZACIJA
MARIBOR, KOROŠKA CESTA 128 a

IZDELUJEMO raztegljive stopnice, smučarske varnostne vezi in drugo kovinsko galanterijo,
BRUSIMO,
BAKRIMO,
KROMAMO,
NIKLJAMO,
CINKAMO in
SVETLIMO vse vrste kovin.

Kreditna banka Ptuj

zagotavlja
vlagateljem hranilnih vlog,
posojilojemalcem,
imetnikom tekočih in deviznih računov
ter vsem drugim poslovnim partnerjem
točno izvrševanje bančnih poslov in se priporoča za nadaljnjo naklonjenost.

Naše čestitke ob 22. juliju — dnevu vstaje slovenskega naroda!

GRADBENO INDUSTRIJSKO PODJETJE

Gradis

GRADBENO VODSTVO MARIBOR

- gradi vse vrste inženirskih, industrijskih in
- visokih stavb solidno, hitro in z najugodnej-
- šimi pogoji.

ČESTITA OB DNEVU VSTAJE SLOVENSKEGA NARODA!